

§ 12 stk. 2 Miljøgodkendelse af slagtesvineproduktionen

Majbølløkke 2, 6470 Sydals

Meddelt:

20. november 2013

*Sønderborg Kommune
Landbrugsafdelingen*

Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 12 stk. 2 på Majbølløkke 2, matr. nr. 2, Majbøl, Hørup til udvidelse af dyreholdet fra 6.385 slagtesvin 30-105 kg, svarende til 173,56 DE til 10.800 slagtesvin 30-108 kg svarende til 309,77 DE. Der ændres ikke på bygningsmassen idet udvidelsen sker i eksisterende byggeri.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen. Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, kommunes vurdering og vilkår.

De stillede vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrbrugslovens § 42.

Der er ikke med denne miljøgodkendelse taget stilling til evt. tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende anlæg samt bedriftens samlede arealer.

Gyldighed

Udvidelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Er produktionen ikke fuldt gennemført til denne dato, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af perioderne eller registreret i løbet af årene.

Offentlighed

Ansøgningen om miljøgodkendelse blev annonceret på www.sonderborgkommune.dk den 12. juni 2013. Der blev desuden orienteret herom i Sønderborg Ugeavis 12. juni 2013.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af godkendelsen gennemført en nabohearing af naboer i konsekvensområdet for lugt og ejere af forpagtningsaftaler. Høringssvarene er behandlet i denne godkendelse i afsnit 11 og fremgår ligeledes af de relevante afsnit.

Miljøgodkendelsen er meddelt den 20. november 2013. Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til re-vurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion der vedrører landbrugets listepunkt (liste 1).

Ansøger og ejerforhold

Ansøgerens navn: Søren Andreasen Beck
Adresse: Majbølløkke 2, 6470 Sydals

Virksomhedens navn: Stennesgaard
Adresse: Majbølløkke 2
Matrikel: 2, Majbøl, Hørup
CVR-nr.: 21985694
CHR-nr.: 87949
Kontaktperson: Ansøger
Direkte telefon: 74415383
E-mail: sorenbeck@worldonline.dk

Ejer af ejendommen: Søren Andreasen Beck
Ejer af virksomheden: Søren Andreasen Beck

Konsulent: Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd
Adresse: Peberlyk 2
Postnummer: 6200 Aabenraa
Telefon: 7436 5043
Mobiltelefon: 6155 8262
E-mail: urp@landbosyd.dk

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune
Landbrugsgruppen
Natur, Miljø og Byg
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg

Sagsbehandler: Sussanne Bigum Mortensen
Sag nr.: 12/64846
KS: LKAO og JRHS

Indholdsfortegnelse

1	Resumé og samlet vurdering.....	8
1.1	Ansøgning	8
1.2	Ikke teknisk resumé.....	9
2	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	10
2.1	Planmæssige forhold.....	12
2.2	Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.....	13
2.3	Placering i landskabet.....	14
3	Husdyrhold, staldanlæg og drift	14
3.1	Bygninger	14
3.2	Husdyrhold	15
3.3	Staldindretning	16
3.4	Ventilation	18
3.5	Fodring.....	19
3.6	Energi- og vandforbrug.....	21
3.7	Spildevand herunder regnvand	23
3.8	Affald.....	24
3.9	Råvarer og hjælpestoffer.....	26
3.10	Driftsforstyrrelser eller uheld	27
4	Gødningsproduktion og –håndtering.....	28
4.1	Gødningstyper og mængder	28
4.2	Flydende husdyrgødning	28
4.3	Udbringning af husdyrgødning	29
5	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	31
5.1	Ammoniak og natur	31
5.2	Lugt.....	39
5.3	Fluer og skadedyr.....	41
5.4	Transport	41
5.5	Støj og vibrationer	44

5.6	Støv fra anlæg og maskiner.....	44
5.7	Lys.....	45
6	Beskrivelse og vurdering af arealerne.....	45
6.1	Harmoniareal.....	46
6.2	Lokalisering og planmæssige forhold.....	47
6.2.1	Påvirkninger af søer og vandløb.....	47
6.3	Opland til søer og vandløb.....	47
6.4	Påvirkning af fjord & hav.....	48
6.5	Nitrat til grundvand.....	51
6.6	Beskyttet natur.....	52
6.7	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter).....	53
6.8	Natura 2000.....	55
6.9	Beskyttede sten- og jorddiger.....	59
6.10	Kultur- og fortidsminder.....	60
7	Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	60
8	Alternative løsninger og 0-alternativet.....	62
8.1	0-alternativ.....	62
9	Husdyrbrugets ophør.....	62
10	Egenkontrol og dokumentation.....	62
11	Offentliggørelse, klagevejledning og underretning.....	63
12	Konklusion.....	69
13	Generelt.....	69
14	Vilkår.....	71
14.1	GENERELT.....	71
14.2	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION.....	71
14.3	HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT.....	72
14.4	GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNTERING.....	75
14.5	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	75

14.6	PÅVIRKNING FRA AREALERNE.....	77
15	Lovgrundlag.....	78

Bilag

1. Kort over stalde og afstande
2. Tekniske installationer
3. Afløbsplan
4. Interne transportveje og ventilationsafkast
5. Kort over udbringningsarealer og gylletransportveje
6. Beskyttet natur
7. Planmæssige forhold
8. Overfladevand
9. Grundvand
10. Natura 2000
11. Alle arealer
12. Naturpunkter
13. BAT-beregning
14. Lugtberegning
15. Beredskabsplan

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning

Der ansøges om at udvide slagtesvineproduktionen i eksisterende stalde på Majbølløkke 2, 6470 Sydals fra 6.385 slagtesvin 30-105 kg svarende til 173,56 DE til 10.800 slagtesvin 30-108 kg, svarende til 309,77 DE.

Bedriften består ligeledes af husdyrproduktioner på Majbølvej 5, Mommærkvej 369 og Galgebjerg 2, hvor der er tilladelser til svineproduktioner på henholdsvis 185,16 DE, 71,5 DE og 71,5 DE.

Sønderborg kommune har modtaget en ansøgning (nr. 46958) fra Søren A. Beck om miljøgodkendelse af udvidelse og drift af husdyrproduktion Majbølløkke 2. Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Sønderborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 3.1.2013. Seneste version af ansøgningen, version 3, er modtaget den 04.07.2013.

Den miljøtekniske beskrivelse bygger på virksomhedens ansøgning og en række supplerende oplysninger. Hvor det er fundet relevant, har Sønderborg Kommune vurderet på konsekvenserne af udvidelsen/ændringen, samt givet begrundelse for de opstillede vilkår.

Ønsket om at udvide produktionen skal ses i sammenhæng med strukturudviklingen i landbruget. Øget konkurrence, øgede omkostninger og faldende priser på landbrugsprodukter samt bortfald af tilskud medfører behov for rationalisering, øget specialisering og større produktioner. Større og mere specialiserede produktionsenheder forbedrer muligheden for at tiltrække og fastholde arbejdskraft på bedriften – hvilket igen giver en større fleksibilitet for landmanden, herunder mulighed for at deltage i familieliv og ferie.

Udvidelsen er derfor erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens fortsatte drift og udvikling som landbrugsejendom.

Sønderborg Kommune godkender hermed en husdyrproduktion på Majbølløkke 2, svarende til 309,77 DE slagtesvin 30-108 kg, samt udbringning af husdyrgødning på 283,0 ha tilhørende bedriften. Godkendelsen omfatter alle arealer, der drives under bedriften, CVR-nr.: 21985694 i alt 283 ha.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. husdyrlovens § 42.

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af ejendommen Majbølløkke 2, i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Sønderborg Kommunes bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Der ansøges om at udvide slagtesvineproduktionen i eksisterende stalde på Majbølløkke 2, 6470 Sydals fra 6.385 slagtesvin 30-105 kg svarende til 173,56 DE til 10.800 slagtesvin 30-108 kg, svarende til 309,77 DE.

Der hører i alt 90,13 ha ejet udbringningsareal til bedriften. Der er indgået forpagtningsaftaler for 192,85 ha. Desuden er 1,9 ha indtastet som aftalearealer da disse udelukkende afgræses af kødkvæg. Se udbringningsarealerne i bilag 11.

Udbringningsarealerne ligger på Sydals, omkring Majbøl, nord for Høruphav og ved Mommark.

Placering

Ejendommen er placeret i landzone, ved landsbyen Majbøl.

Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med projektet. Anlægget ligger fint placeret i landskabet og der stilles derfor ingen krav om ekstra beplantning ved produktionsanlægget.

Lugt, støv og støj

Produktionen omlægges i de eksisterende stalde.

Nærmeste naboejendom, Majbølløkke 9, som er ejet af ansøger, ligger 56 m fra nærmeste stald. Nærmeste nabo, som ikke er ejet af ansøger og som ikke har landbrugspligt, ligger ca. 141 m fra nærmeste stald. Nærmeste samlede bebyggelse udløses af Mommarkvej 242, som ligger ca. 493 m fra staldanlægget. Den nærmeste byzone er ved Kirke Hørup. Beregningerne viser at geneafstandene er overholdt.

Ved levering af foder kan der forekomme støv, men det vurderes, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget.

Der kan forekomme støj i forbindelse med indblæsning af foder i siloerne, samt ved transporter til og fra ejendommen. Desuden kommer der støj fra ventilationen. Støjen vurderes ikke at kunne genere naboerne. Forholdene vil være uændrede for nudrift til ansøgt drift, bortset fra antallet af transporter.

Transporter

Udvidelsen af husdyrbruget vil medføre, at antallet af transporter øges. Antallet af transporter årligt forventes at stige med ca. 15 %. Det øgede antal transporter skyldes primært større produktion af gylle og dermed flere udkørsler.

Da der er tale om en stor del sæsonbetonet kørsel, forventes stigningen ikke at medføre væsentlige gener for de omkringboende.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget, og det nærmeste Natura 2000 område ligger ca. 4,8 km nordvest for staldanlægget.

Der er ca. 450 m til nærmeste registrerede § 3 beskyttede mose og potentielle ammoniakfølsomme områder, som ligger 450 m nord for staldanlægget. Mose/skoven er valgt nærmeste ammoniakdepositions punkt. Nærmeste registrerede § 3 beskyttede vandhul ligger ca. 30 m fra den gamle klimastald. Vandhullet er en gammel branddam som ligger på Majbølløkke 9, som ejes af ansøger.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Ansøgningen er tilpasset, så BAT-emissionsniveauerne for N og P, det generelle ammoniakreduktionskrav og kravene til maksimalt fosforoverskud overholdes. Endvidere er der marker i opland til deloplandet Sydlige Lillebælt Als-Ærø, der afvander direkte til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 197, Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als. Da disse marker har et kvælstofreduktionspotentiale på 0-50 % fra rodzonen er markerne tvunget i N-klasse 1 jf. Miljøklagenævnets praksis (afgørelse NMK-131-00131).

En del marker ligger i område, hvor udpegningen "Nitratfølsomme indvindingsområder" er bortfaldet. Disse marker er tvunget i "Ikke grundvand".

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det betyder, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Det vurderes, at ansøger anvender BAT inden for:

- Vand og energi, da der bl.a. er drikkevandsventiler i foderautomater og der anvendes iblødsætning af stalde inden vask.
- Foder, da der bl.a. anvendes foder, der er tilpasset dyrenes behov og som ligger inden for de vejledende BAT-niveauer og der endvidere tildeles færre foderenheder pr. kg tilvækst end normen.
- Management, da der bl.a. laves mark- og gødningsplan, beredskabsplan osv.
- Staldindretning, da der bl.a. er stalde med delvis fast gulv (50-75 %).
- Opbevaring af gødning, da der bl.a. anvendes gyllebeholder som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, beholderen tømmes hvert år og inspiceres visuelt og er overdækket med et naturligt flydelag.
- Udbringning af gødning, da der bl.a. ikke køres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal og der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov.

Påvirkninger fra udbringningsarealerne

Det vurderes at udbringningen af husdyrgødning på arealerne ikke kommer til at påvirke søer, vandløb, beskyttet natur, beskyttede sten- og jorddiger samt kultur- og fortidsminder.

Sønderborg Kommune har stillet vilkår til reduktion i N-kvoten. Det betyder, at kravet til nitratudvaskning til overfladevand bliver overholdt.

2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bilag 1 viser en oversigtsplan med angivelse af anlæggets placering i forhold til omgivelserne. Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6 er etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6 er etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m fra

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde

- områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål, eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt indenfor en afstand af 50 m fra nabobeboelse, se forbudszoner i tabel 1.

Tabel 1: Forbudszoner:

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	ca. 1,5 km	Fra staldanlægget til byzone i Kirke Hørup	50 m
Sommerhusområde	ca. 4,9 km	Fra staldanlægget til sommerhusområde ved Lambjerglund	50 m
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	ca. 1,7 km	Fra staldanlægget til lokalplanlagt område (Lokalplan HØ 6.1 Område til offentlige formål i Hørup)	50 m
Nabobeboelse (uanset om det er landbrug eller ej)	ca. 56 m	Fra stald 1 til Majbølløkke 9	50 m

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 20 skal kommunen ved vurdering af en ansøgning om tilladelse eller miljøgodkendelse sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra

- samlet bebyggelse
- eksisterende eller fremtidigt byzone eller sommerhusområde
- lokalplanlagte områder i landzone (boligformål, blandet bolig og erhverv)

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 8 må stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg ikke etableres indenfor afstande angivet i tabel 2:

Tabel 2: Afstandskrav jf. § 8:

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
-------------	---------	-------------	--------------

Naboskel	ca. 57 m	Fra stald 1 til matr. nr. 17 af Majbøl Hørup.	30 m
Beboelse på samme ejendom	ca. 5 m	Fra stald 1 til stuehuset på Majbølløkke 2. Stalden har kun kortvarigt stået tom, hvorfor der ikke skal ansøges om dispensation fra afstandskravet.	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>> 25 m	Kendes ikke, men der er meget mere end 25 m.	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 515 m	Fra stald 1 til boring til Majbøl Vandværk (DGU-arkiv nr. 170.414 og 170.476). Boringerne er dog sløjfet, da vandværket er nedlagt.	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 515 m	Fra stald 1 til havevandingsboring DGU-arkiv nr.: 170.685 på Mommarkvej 238.	25 m
Vandløb	ca. 700 m	Fra staldanlægget til registreret beskyttet vandløb/grøft nord for ejendommen mellem Mjang og Mjanghai.	15 m
Dræn	> 15 m	Så vidt der er kendskab til, er der ingen dræn indenfor 15 m fra stalde og gyllebeholder.	15 m
Sø	ca. 50 m/ ca. 330 m	Fra stald 1 til branddam på Majbølløkke 9. Der må dog være tale om en fejludpegning, idet "søen" er med betonstøbte sider og bund. Nærmeste anden sø ligger ca. 330 m øst for staldanlægget.	15 m
Privat fællesvej	>> 15 m	Det vides ikke, hvor nærmeste private fællesvej ligger, men det må være meget mere end 15 m væk.	15 m
Offentlig vej	ca. 16 m	Fra stald 2 til Majbølløkke.	15 m

- Kilde: Danmarks Miljøportal og Jupiterdatabasen (Geus).

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at Husdyrlovens §§ 6 og 8 overholdes. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår. Der er mere end 300 meter til nærmeste bolig i samlet bebyggelse. Dermed er ansøgningen ikke omfattet af Husdyrlovens § 20.

2.1 Planmæssige forhold

Ifølge Kommuneplan 2009– 2021 for Sønderborg Kommune ligger virksomheden i planområde 3.1.100.L, som er udlagt til landområde.

Ifølge Spildvandsplan 2009-2016 for Sønderborg Kommune, som omfatter planperioden til år 2009-2021, er området beliggende i separatkloakeret område med nedsivning af overfladevand.

Ejendommen forsynes med vand fra Sydals Øst vandforsyning.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen af det eksisterende anlæg kan ske uden at der opstår konflikt med planforholdene i Sønderborg Kommune.

2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser:

Der er ingen bygninger indenfor "Særligt næringsfattige naturarealer" og "Naturområder".
Der er ingen bygninger indenfor "Område med naturinteresser".

Områder med landskabelig værdi:

Alle bygninger ligger udenfor "Værdifulde kystlandskaber".

Uforstyrrede landskaber:

Bygningerne ligger indenfor udpegningen. Udpegningen har ingen betydning for almindelig landbrugsdrift og da der er tale om eksisterende lovligt opførte bygninger, har det heller ingen betydning i forhold til bygningsmassen.

Områder med særlig geologisk værdi:

Der er ingen bygninger indenfor "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold"

Rekreative interesseområder:

Der er ingen bygninger indenfor "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til feriefritidsformål", "Planlagte arealer til feriefritidsformål" og "Eksisterende byzone".

Værdifulde kulturmiljøer:

Der ligger ingen bygninger indenfor udpegningen.

Kirkeomgivelser:

Bygningerne ligger udenfor udpegningen "Kirkelandskaber".

Kystnærhedszonen:

Bygningerne ligger udenfor udpegningen "Kystnærhedszone" og "Kystnærhedsafgrænsning".

Lavbundsarealer:

Der er ingen bygninger indenfor "VMPII lavbundsarealer" og "Øvrige lavbundsarealer".

Skovrejsningsområder:

Der er ingen bygninger indenfor "Skovrejsningsområder".

Fredede områder:

Der er ingen bygninger indenfor "Fredede områder", "Fredede områder forslag" og "Fredede fortidsminder".

Beskyttede naturarealer (§ 3):

Der er ingen bygninger indenfor udpegede § 3 beskyttede vandløb, enge, heder, moser, overdrev, strandenge, søer eller skove.

Strandbeskyttelseslinje:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Klitfredningslinje:

Der er ingen bygninger indenfor klitfredningslinjen.

Skovbyggelinje:

Der er ingen bygninger indenfor skovbyggelinjen.

Sø- og åbeskyttelseslinje:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Kirkebeskyttelseslinje:

Der er ingen bygninger indenfor ”Kirkebyggelinjen”.

Fortidsmindebeskyttelseslinje:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Beskyttede sten- og jorddiger:

Der er ingen bygninger der grænser op til beskyttede sten- og jorddiger.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg kommune vurderer at projektet ikke er i strid med udpegninger i forbindelse med bygge- og beskyttelseslinjer. Desuden sker der ikke bygningsmæssige ændringer i forbindelse med projektet. På den baggrund vurderer kommunen at der ikke skal stilles vilkår hertil.

2.3 Placering i landskabet

Produktionsanlæg på ejendommen Majbølløkke 2 er beliggende i landområde nord vest for landsbyen Majbøl.

Ejendommen ligger i et område, der er udpeget som landbrugsområde

Der er tale om et åbent landskab, præget af mindre landbrugsejendomme med spredt landbrugsbebyggelse. En del markskel er markeret med levende hegn, og nord for ligger der skove.

Stalde, gyllebeholdere, andre bygninger, ventilationsafkast, vaskeplads, relevante dræn og afløb, vandboringer, siloer, befæstede arealer, adgangs- og transportveje mv. fremgår af bilag 1-4.

Der er ingen ensilageplads, møddingsplads eller nedgravede olietanke på ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at det samlede bygningsanlæg fortsat vil fremstå som en driftsmæssig enhed, i det der ikke ændres på bygningsmassen. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår hertil.

3 Husdyrhold, staldanlæg og drift**3.1 Bygninger**

Ejendommens bebyggede erhvervsareal er på ansøgningstidspunktet ifølge BBR opgjort til 3.729 m². Heraf er 3.243 m² tagflader og 486 m² befæstet areal. Der er ingen verserende byggesager på ejendommen.

Bilag 1 viser en tegning over det samlede husdyrbrug.

Oplysninger om bygningernes grundplan, bygningshøjde, taghældninger, bygningsmaterialer og farver, bygningernes fremtidige anvendelse, m.v. fremgår af tabel 3:

Tabel 3. Oversigt over bygninger

Bygning	Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
---------	-----------	---------------	-------------	---------------------------	------------

1	Stuehus (1846) BBR 1	ca. 300 m ²	ca. 8 m	ca. 45 °	Hvidmalede pudse- de mursten. Sortgla- ceret tegltag.	Stuehus
2	Lade / maskinhus (1971) BBR 4	ca. 816 m ²	ca. 9 m	ca. 20 °	Gule mursten / røde metalplader. Tag af grå eternit.	Lade/maskinhus
3	Svinestald (1971) BBR 5	ca. 306 m ²	ca. 5,5 m	ca. 20 °	Gule mursten og røde metalplader på gavle. Tag af grå eternit.	Svinestald
4	Svinestald / kontor (2001) BBR 7	ca. 896 m ²	ca. 6,5 m	ca. 25 °	Betonelementer (søsten) /røde me- talplader på gavle. Tag af grå eternit.	Svinestald
5	Svinestald (2001) BBR 8	Ca. 1.178 m ²	ca. 6,5 m	ca. 25 °	Betonelementer (søsten) /røde me- talplader på gavle. Tag af grå eternit.	Svinestald
6	Gyllebeholder (2001)	4.050 m ³ ca. 400 m ²	ca. 2 m	-	Betonelementer (søsten)	Gyllebeholder
7	Forbeholder (2001)	ca.21 m ³ ca.3 m ²	Ca. 1 m	-	Beton	Forbeholder
8	Ud/indlevering (2001)	ca. 83 m ²	ca. 1 m	-	Betonelementer (søsten)	Ud/indlevering
9	Ud/indlevering 1971)	ca. 20 m ²	ca. 2 m	-	Beton	Ud/indlevering
10	Fodersiloer (11 stk.)	ca. 21 m ³ ca. 3 m ²	ca. 6 m	-	Hvid glasfiber. Står på betonplatforme.	Fodersiloer

Der er 11 fodersiloer på Majbølløkke 2. Siloerne er alle 6 meter høje, består af hvidt glasfiber og er placeret på betonplatforme.

Udvidelsen sker i eksisterende bygninger på Majbølløkke 2.

Det ansøgte kræver derfor ingen bygningsmæssige ændringer.

Den nuværende ejer har overtaget virksomheden i 1998.

Den planlagte ændring forventes påbegyndt i sommeren 2013.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles ikke vilkår til bygningerne idet bygningerne, eller anvendelsen af dem, ikke ændres i forbindelse med projektet.

Der stilles vilkår om, at godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt.

3.2 Husdyrhold

Landbruget drives som en konventionel slagtesvineproduktion med en kontinuerlig produktion.

Tabel 4 viser ejendommens årlige dyrehold/produktion udregnet efter de gældende regler for beregning af dyreenheder før og efter udvidelsen. Numrene i tabellen refererer til ansøg-

ningsskemaet opdeling i staldafsnit. Bilag 1 viser en situationsplan over anlægget, hvor de enkelte staldafsnit fremgår.

Tabel 4. Dyreholdets størrelse nu- og ansøgt drift. Nu driften er, som fremgår af § 19 anmeldelse fra 2013

Staldafsnit	Art	Nudrift		Ansøgt drift	
		Antal/vægt	DE	Antal/vægt	DE
ST-156331 (stald1)	Slagtesvin	0	-	504/30-108 kg	14,46
ST-156334 (stald2)	Slagtesvin	2838 /30-105 kg	77,14	4576/30-108 kg	131,25
ST-156335 (stald3)	Slagtesvin	3547 / 30-105 kg	96,42	5720/30-108 kg	164,06
I alt			173,73		309,77

Miljømyndighedens vurdering

For at kunne kontrollere om godkendelsens vilkår om maksimalt dyrehold overholdes - med hensyn til antal, vægt og sammensætning af dyr – stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal. Der stilles desuden vilkår om, at der på ejendommen skal være mulighed for tilsynsmyndigheden kan føre tilsyn med dyreholdets størrelse ved optælling af dyr i stalden. Miljømedarbejderen vil ved tilsyn i staldene overholde gældende karantænerregler i besætningen. Det maksimale antal DE på 309,77 DE må ikke overskrides. Produktionen skal være fordelt jævnt henover året. Der kan dog være situationer (eks. sygdom i besætning, slagteristrejker m.m.), hvor dyreholdet vil være afvigende fra det godkendte. I sådanne situationer skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor tilsynsmyndigheden. Det er op til tilsynsmyndigheden at vurdere, om afvigelser i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturlig variation/udsving.

Det er blevet muligt jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug Nr. 1172 af 4. oktober 2013 at anmelde ændringer i dyreholdets størrelse og sammensætning indenfor gruppen svin uden at ændringen udløser krav om miljøgodkendelse. Anmeldelsen kan ske under forudsætning af, at forureningsparametrene lugt, ammoniak, nitrat og fosfor holdes neutrale.

Kommunen henviser til denne anmeldeordning, hvis ansøger ønsker at foretage mindre justeringer i husdyrholdet.

3.3 Staldindretning

Bygninger, antal stipladser, gulvtyper og udmugningssystem fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Oversigt over bygnings anvendelse, antal stipladser, udmugningssystem og gulvtype.

Stald nr.	Nudrift stipladser	Ansøgt stipladser	Udmugningssystem	Indretning og gulvtype
ST-156331	0	120	Vakuumsystem	Delvist spaltegulv 50-75 % fast gulv
ST-156334	710	1088	Vakuumsystem	Delvist spaltegulv 50-75 % fast gulv
ST-156335	887	1360	Vakuumsystem	Delvist spaltegulv 50-75 % fast gulv
I alt	1597	2568		

Staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Staldene udtørres vha. varmekanon.

Der er overbrusnings- og iblødsætningsanlæg i alle stalde.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige staldteknologi:

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er.

Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der teknologibladene, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Af BREF-dokumentet fremgår det, at følgende staldsystemer er BAT:

Staldsystemer for grise, slagtesvinestalden

- et fuldspaltet gulv med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle, eller
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Ifølge Dansk Svineproduktion har staldtyper med gyllekanaler med skrå vægge og skrånende gødningskakker samt stier med et centralt konvekst massivt gulv ikke fundet udbredelse i Danmark.

Der findes p.t. 8 teknologiblade for slagtesvineproduktion:

- Køling af gyllen i svinestalde (2. udgave, 2. udgave, revideret 23.05.2011)
- Fast overdækning af gyllebeholder (1. udgave, oprettet 11.11.2010)
- Råprotein i slagtesvinefoder (2. udgave, revideret 31.05.2011)
- Fosfor i slagtesvinefoder (2. udgave, revideret 31.05.2011)
- Svovlsyrebehandling af gylle (i slagtesvinestalde) (2. udgave, revideret 23.05.2011)
- Kemisk luftrensning med syre, slagtesvin (3. udgave, revideret 23.05.2011)
- Biologisk luftrensning, Dyretype: Slagtesvin (1. udgave revideret 23.05.2011)
- Delvist fast gulv, slagtesvin (3. udgave revideret 29.03.2011)

I tabel 6 fremgår af gulvtyper på staldniveau på Majbølløkke 2.

Tabel 6: Gulvtyper i stalde:

Staldafsnit	Gulvtype	BAT
ST-156331	Betongulv i knap 2/3 af stien samt betonspalter i resten	BAT ifølge teknologiblad
ST-156334	Betongulv i knap 2/3 af stien samt betonspalter i resten	BAT ifølge teknologiblad
ST-156335	Betongulv i knap 2/3 af stien samt betonspalter i resten	BAT ifølge teknologiblad

Anlægget indeholder altså udelukkende stalde med delvis spaltegulve med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle. Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i BREF-dokumentet. Der trækkes propper og udsluses gylle ca. hver anden ugen på en hverdag.

Beregning af ammoniakemissionsniveauet jf. de nye "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" for slagtesvin viser, at

ammoniakemissionsniveauet maksimalt må være 3.465,09 kg (se bilag 13). Ifølge skema 46958 er ammoniakemissionen fra stald og lager på 3.464,49 kg.

Da alle stalde i ansøgt drift lever op til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for nye stalde, skal der ikke redegøres for fravalg af BAT.

Redegørelse for renovering af staldanlægget:

De eksisterende bygninger forventes at kunne drives videre de næste ca. 15-25 år uden større renoveringer.

Når staldene skal renoveres, vil der blive taget højde for, hvilke muligheder der er for at leve op til det, som på det tidspunkt er BAT for staldsystemer.

Ud over BREF-dokumentet og teknologibladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne tilpasninger kommer systemet til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Miljømyndighedens vurdering

Miljøstyrelsen har udsendt "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede systemer)".

Sønderborg Kommune har beregnet emissionsgrænseværdien for det ansøgte projekt ud fra vejledningerne. Emissionsgrænseværdien er baseret på, at ansøgningen omfatter en udvidelse af produktionen i de eksisterende stalde. Beregningen fremgår af bilag 13. Beregningen viser, at det ansøgte projekt må have en samlet emissionsgrænseværdi på 3.465,09 kg N/ år.

Da projektet har en ammoniakemission på 3.464,49 kg N/år lever det op til BAT. Se nedenstående tabel 7:

Tabel 7. Ammoniakemission

	Ammoniakemission
Emissionsgrænseværdier beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledning	3.465,09 kg
Beregnet emission i www.husdyrgodkendelse.dk	3.464,49 kg
Emissionsgrænseniveauet er overholdt med:	0,6 kg

Ansøger skal til enhver tid kunne dokumentere, at det vejledende emissionsgrænseniveau for ammoniak for den etablerede produktion er overholdt. Der tages her udgangspunkt i de vejledende emissionsgrænseniveauer gældende på godkendelsestidspunktet. Dokumentationen for dette skal være tilgængeligt ved ordinært tilsyn. Der stilles vilkår hertil.

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af ovenstående at projektet lever op til BAT, og at projektet kan realiseres i de ønskede staldbygninger med den ansøgte indretning, og at ansøger i fornødent omfang har redegjort for implementering af BAT i forhold til staldindretning.

3.4 Ventilation

Al ventilation på ejendommen er undertryksventilation. Ventilationstype, maksimal ventilation, antal afkast og højde over kip fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Oplysninger om ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Maks. ventilation i m ³ /h	Antal afkast	Placering af afkast
ST-156331	Undertryksventilation med vægventiler (Funkki)	1 stk. af maks. 16.000 m ³ /h	1	Afkast i kip, knap 1 m over kip
ST-156334	Undertryksventilation med diffust indtag gennem loft (Skov)	8 stk. af maks. 12.000 m ³ /h	8	ca. i højde med kip (sidder midt på den skrånende tagflade)
ST-156335	Undertryksventilation med diffust indtag gennem loft (Skov)	10 stk. af maks. 12.000 m ³ /h	10	Afkast i kip, knap 1 m over kip
ST-156336	Undertryksventilation med diffust indtag gennem loft (Skov)	1 stk. af maks. 12.000 m ³ /h	1	Afkast i kip, knap 1 m over kip

Staldene er forsynet med undertryksanlæg med indsugningskorstenene placeret i tagfladen og udsugninger placeret ved kip. Dog er stald ST-156331 forsynet med vægventiler til indtag af luft. Udsugninger er for alle stalde placeret ved kip eller 1 meter herover.

Udsugningskapaciteten er fra 12.000-16.000 m³/time.

Ventilationsanlægget er fuldautomatisk reguleret.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige teknologi for ventilation:

Ventilatorer vaskes i forbindelse med vask af de enkelte stalde (reducerer modstanden).

Ventilationen er i de store stalde (ST-156334 og ST-156335) Skov MultiStep styring (temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i stalde og el-forbruget), hvilket giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (lavenergibelysning og -ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre at ventilationen til enhver tid fungerer optimalt, herunder har det lavest mulige energiforbrug, stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal for ventilationsanlæggene. Der stilles også vilkår om, at ventilationen skal rengøres minimum en gang årligt eller efter hvert hold ved holddrift. Datoer for rengøring og service skal noteres i journalen, som skal opbevares i fem år og forevises miljømyndigheden på forlangende.

Sønderborg Kommune vurderer, at ventilationssystemet ikke giver anledning til gener for de omkringboende. På baggrund af ejendommens placering i forhold til naboer, vurderes det, at der ikke skal stilles yderligere vilkår.

Det er miljømyndighedens vurdering, at ventilationen af stalde lever op til BAT, når vilkår til rengøring og egenkontrol efterleves.

Ændringer af ventilationsarrangementer må kun ske efter forudgående accept fra Sønderborg Kommune.

3.5 Fodring

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normtal. For at opfylde kravet til BAT-emissionsniveauet for fosfor fodres der, så der benyttes færre foderenheder pr. kg tilvækst end normen.

Der forventes generelt at blive anvendt foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF), tabel 9. I den nuværende enhedsblanding er der tilsat fytase. Hvis der bliver behov for at benytte flere foderblandinger for at leve op til fodervilkår, vil der blive ændret fra en enhedsblanding til flere blandinger tilpasset dyrenes behov.

Tabel 9: Vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder til svin

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾
Slagtesvin	25-50 kg	15-17	0,45-0,55
Slagtesvin	50-110 kg	14-15	0,38-0,49

¹⁾ Med tilstrækkeligt afvejet og optimal tilførsel af aminosyrer

²⁾ Med tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af fx højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase

I www.husdyrgodkendelse.dk er der indtastet et foderbrug på 2,77 FE pr. kg tilvækst, 156,8 g råprotein og 4,7 g P pr. FE. Fosfor ligger derfor lidt under normen ab dyr, mens råprotein ligger lidt højere. Det er sandsynligt, at der vil kunne reduceres i råprotein andelen, men ansøger har ikke lagt sig fast på et bestemt niveau.

BAT for fosfor:

I forhold til ”Vejledende emissionsgrænselværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)” for slagtesvin, er det Miljøstyrelsens udmelding, at emissionsgrænselværdien for fosfor fra slagtesvinegylle er maks. 20,5 kg P/DE ab lager (også angivet som maks. 26 kg P/ha). Med 309,77 DE slagtesvin må der maksimalt være 6.350 kg P ab lager. For at leve op til den vejledende emissionsgrænse foderkorrigeres. I ansøgningen fremgår det, at med de nævnte indtastninger er niveauet 6286,86 kg P ab lager.

Slagtesvinene fodres med tørfoder, som blæses ind i de enkelte siloer ved hver sektion.

Siloerne er rørforbundne, så ved indblæsning i en silo vil eventuelt støv opsamles i rørene/de øvrige siloer.

Der er intet ensilageoplag.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlige øget påvirkning af omgivelserne.

Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT-standard med hensyn til fodring for et projekt af den omhandlede størrelse, når foderet ligger indenfor de vejledende BAT-niveauer og når der anvendes fasefodring.

Der stilles ikke vilkår til niveauet for råprotein da ansøger ved hjælp af beregninger dokumenterer, at der leves op til BAT.

Der stilles vilkår om, at ansøger skal dokumentere foderets indhold af samlet fosforindhold. For at sikre der leves op til BAT-niveau for fosfor, (6350 kg P/ab lager) stilles følgende vilkår:

P ab dyr pr. slagtesvin må maksimalt være = ((afgangsvægt – indgangsvægt) x FEsv pr. kg tilvækst x g fosfor pr FEsv/1000) – ((afgangsvægt – indgangsvægt) x 0,0055 kg P pr. kg tilvækst)

=((108 kg - 30 kg) x 2,77 FEsv pr. kg tilvækst x 4,7 g fosfor pr. FEsv/1000) – ((108 kg – 30 kg) x 0,0055 kg P pr. kg tilvækst)

= 0,5865 kg P pr. slagtesvin

Det er fleksibilitet med hensyn til de forskellige variable parametre, så længe antal kg P ab dyr fra slagtesvinene ikke overstiges.

Dokumentation skal gemmes i fem år og forevises miljømyndigheden på forlangende ved ordinært tilsyn.

For at sikre en god udnyttelse af foderet, som ressource stilles der vilkår om, at mængden af forbrugt foder og opstået spild skal noteres i en driftsjournal.

Endvidere skal indlægssedler fra foderindkøb gemmes.

Sønderborg Kommune vurderer, at de tiltag der er beskrevet mht. håndtering og opbevaring af foder er hensigtsmæssig, og der stilles derfor ikke supplerende vilkår.

Det vurderes, at ansøger anvender BAT i tilstrækkeligt omfang, hvis ovennævnte vilkår overholdes

3.6 Energi- og vandforbrug

Forbrug i ansøgt drift er skønnet ud fra nuværende forbrug. Forbruget ligger i lidt højere end hvad der er angivet i Håndbog for svinehold 2008.

Dieselolien opbevares på Majbølvej 5, idet stort set alle markmaskiner mv. står på denne ejendom.

Energibesparende foranstaltninger (BAT vedr. energi)

For at spare på energien vil der så vidt muligt blive opsat lavenergilysstofrør. Lyset i staldene er tændt fra ca. kl. 7-11 (manuel tænd og sluk).

Ventilatorer vaskes i forbindelse med vask af de enkelte stalde (reducerer modstanden).

Ventilationen er i de store stalde (ST-156334 og ST-156335) Skov MultiStep styring (temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget), hvilket giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (lavenergibelysning og -ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

I forbindelse med drift af ejendommen og den beskrevne husdyrproduktion før og efter udvidelsen, er der skønnet at være et forbrug af råvarer og hjælpestoffer som angivet i tabel 10

Tabel 10. Forbrug af energi

Type	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
------	-----------------------------	-------------------------------

El	ca. 110.000 kWh	ca. 125.000 kWh
----	-----------------	-----------------

Ejendommens årlige elforbrug forventes at stige fra 110.000 kWh til 125.000 kWh efter udvidelsen. Det svarer til en forøgelse på 12 %.

Ejendommens forventede vandforbrug fremgår af tabel 11.

Ejendommen forsynes med vand fra Sydals Øst Vandforsyning. Der anvendes vand til drikkevand og rengøring af stalde.

Tabel 11. Forbrug af vand

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
Drikkevand, vask i stalde, overbrusning mv. fra vandværk*	Ca. 6.000 m ³	Ca. 8.000 m ³

* Sprøjtning og øvrig markdrift sker med udkørsel fra Majbølvej 5, ligesom vask af maskiner sker på denne ejendom.

Bedriftens årlige vandforbrug til gårdens drift forventes at stige fra 6.000 m³ til 8.000 m³ efter udvidelsen. Det svarer til en forøgelse på 23 %.

Forbruget er skønnet ud fra nudrift. Forbruget er lidt højere end forventet ud fra Håndbog i svinehold fra 2008, ca. 6.037 m³ +- 25 % (4.528 m³ - 7.547 m³). Ansøger oplyser, at man normalt beregner 2,5 liter vand pr. foderenhed (svarende til 5.834 m³ ved 2,77 FE, 78 kg tilvækst og 10.800 producerede svin), og at man hertil skal lægge vand til overbrusning, iblodsætning og vask. Da der er tale om diffus ventilation, er der behov for mere overbrusning i de varme perioder, da det er sværere at få en effektiv udluftning, når der er diffus ventilation. Det vurderes derfor, at der ikke er mulighed for at reducere vandforbruget.

Ansøger oplyser følgende om vandbesparende foranstaltninger (BAT):

Der er drikkekopper i foderautomater samt ekstra drikkekopper, hvorved evt. vandspild vil indgå i foderet samt opsamles.

Ved vask af stalde anvendes iblodsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrenser med koldt vand. Både iblodsætning og vask med højtryksrenser er vandbesparende.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af iblodsætningsanlæg og vask med højtryksrenser samt minimering af vandspild). Vandforbruget måles ikke som sådant, men tjekkes løbende. Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Miljømyndighedens vurdering

Ifølge Håndbog for Svinehold 2008 ligger el-forbruget på 125.000 kWh en smule under normforbruget for en tilsvarende produktion (129.000 kWh). Kommunen vurderer derfor, at der ikke skal stilles yderligere vilkår hertil.

I forbindelse med drift af ejendommen og den beskrevne husdyrproduktion før og efter udvidelsen, er der skønnet at være et forbrug af råvarer og hjælpestoffer som angivet i tabel 10 og 11.

For at sikre at der sker en god udnyttelse af ressourcerne og at eventuelle uregelmæssigheder opdages, stilles der vilkår om, at der skal føres journal over energiforbrug (el, fyringsolie og dieselolie).

Forbruget af vand er lidt højere end forventet ud fra Håndbog i svinehold fra 2008, som er på ca. 6.037 m³ +/- 25 % (4.528 m³ - 7.547 m³). Ansøger oplyser, at der normalt beregnes 2,5 liter vand pr. foderenhed (svarende til 5.834 m³ ved 2,77 FE, 78 kg tilvækst og 10.800 producerede svin), og at man hertil skal lægge vand til overbrusning, iblødsætning og vask. Da der er tale om diffus ventilation, er der behov for mere overbrusning i de varme perioder, da det er sværere at få en effektiv udluftning, når der er diffus ventilation. Kommunen vurderer, at ansøgers redegørelse for det lidt højere forbrug er fyldestgørende. For at virksomheden lever op til kravene til BAT, stilles der vilkår om, at der skal udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget og at vandforbruget skal registreres gennem måling af forbrug mindst en gang årligt. Der skal føres journal over vandforbruget.

Det er miljømyndighedens vurdering at virksomheden lever op til kravene til BAT for energi og vandforbrug, hvis ovenstående vilkår overholdes og virksomheden i øvrigt drives som beskrevet.

Sønderborg Kommune vurderer (baseret på beregning), at energi- og vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion.

3.7 Spildevand herunder regnvand

Rengøringsvand og drikkevandsspild er beregnet og indgår i den samlede gyllemængde. Tabel 12 viser en oversigt over spildevand.

Tabel 12. Oversigt over mængde af spildevand

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand og drikkevandsspild mv.	640 m ³	1.080 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	ca. 170 m ³	ca. 170 m ³	Septiktank og videre til vandløb nr. 50	Ingen ud over bundfældning i septiktank
Tagvand	ca. 3.100 m ³	ca. 3.800 m ³	Til vandløb nr. 50 og videre til Hørup Hav	Ingen

Mængden af rengøringsvand til vask af stalde, drikkevandsspild og vand til overbrusning er skønnet ud fra kapacitetsberegningens normtal (Landbrugets byggeblad 95.03-03 revideret 28.10.2009). Tagvand er skønnet ud fra 700 mm nedbør pr. m² pr. år.

Spildevand tilledt gyllebeholder:

Jf. standardkapacitetsberegningen er der ca. 0,465 m³ gylle pr. slagtesvin 30-105 kg og ca. 0,491 m³ gylle pr. slagtesvin 30-108 kg (heri er der inkluderet 25 l vaskevand pr. dyr og 75 l drikkevandsspild).

Kapacitetsberegning for nudrift:

$$6.385 \text{ slagtesvin } 30-105 \text{ kg} \times 0,465 \text{ m}^3 = 2.969 \text{ m}^3$$

$$\text{Vand fra ca. } 110 \text{ m}^2 \text{ udlevering} = \text{maks. } 80 \text{ m}^3$$

$$\text{I alt } 3.049 \text{ m}^3$$

Kapacitetsberegning for ansøgt drift:

10.800 slagtesvin 30-108 kg x 0,491 m³ = 5.300 m³

Vand fra ca. 110 m² udlevering = maks. 80 m³

I alt 5.380 m³

Opbevaringskapacitet i gyllebeholder på ejendommen og gyllekanaler: 4.300 m³

Der er altså ca. 9,5 måneders opbevaringskapacitet på selve ejendommen.

Se endvidere tabel 12 og 17 i afsnit 4.2.

Spildevand afledning:

Tagvand afledes på nuværende tidspunkt via regnvandsledninger til rørledning, som ender i vandløb nr. 50 som leder vandet til Hørup Hav.

Der ansøges ikke om udledningstilladelse, idet der er tale om et eksisterende lovligt staldanlæg, og der hverken sker ændringer af selve spildevandsanlægget eller ændringer i mængden eller sammensætningen af det overfladevand, der afledes fra husdyrbrugets tagflader.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand, herunder regnvand, i ansøgt drift.

Der må ikke tages vand til påfyldning direkte fra boring eller overfladevand.

Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, samt grise-transportvogne og marksprøjte skal foregå på støbt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder eller opsamlingsbeholder. Vaskepladsen skal til enhver tid være minimum to meter bredere og to meter længere end den største maskine, som vaskes på vaskepladsen. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning/restvand. Alternativt kan vask og rengøring af sprøjteudstyr indvendigt foregå på marken med medbragt rent vand f.eks. hvis sprøjten har rentvandstank. Rengøring i marken skal ske ved en jævn fordeling af vaskevandet over et større areal, så der ikke kan ske afstrømning eller punktnedsivning.

Vand fra befæstede oplagspladser betragtes som restvand og skal tilledes beholder for flydende husdyrgødning

Ligeledes vurderer kommunen, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

3.8 Affald

Tabel 13 viser en redegørelse for håndtering af affald. Alle mængder er skønnede.

Tabel 13. Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Samles på Majbølvej 5	Transporterer selv	Containerplads på Glansager	ca. 150 l	13.02.08	06.01

Olie- og brændstof-filtre	Samles på Majbøl-vej 5	Transporterer selv	Containerplads på Glansager	ca. 8 stk.	16.01.07	06.05
Spraydåser	Samles på Majbøl-vej 5	Transporterer selv	Containerplads på Glansager	ca. 110 stk.	15.01.10	23.00
Medicinrester	-	Alt medicin bruges	-	-	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	Forrum	Transporterer selv	Apotek	en boks	18.02.02	66.00
Batterier – alle typer	Samles i stalde	Transporterer selv	Containerplads på Glansager	10 stk.	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Pap og papir (primært emballage)	Samles på Majbøl-vej 5	Transporterer selv	Containerplads på Glansager	ca. 200 kg	15.01.01	50.00
Plast (primært emballage)	Samles på Majbøl-vej 5	Transporterer selv	Containerplads på Glansager	ca. 100 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Samles på Majbøl-vej 5	Transporterer selv	Containerplads på Glansager	ca. 10 stk.	20.01.21	79.00
Jern og metal	Samles på Majbøl-vej 5	Produkthandler, varierer fra gang til gang	Produkthandler, varierer fra gang til gang	0-2 tons	02.01.10	56.20
Diverse brændbart	Samles på Majbøl-vej 5	Kommunens dagrenovation + erhvervsordning	Ukendt	Container tømmes hver 14. dag	Afhængig af indhold	19.00
Tomme medicin-glas	Samles på Majbøl-vej 5	Kommunens dagrenovation + erhvervsordning	Ukendt	Container tømmes hver 14. dag	15.01.07	51.00
Paller	Tages retur af fir-maer	Leverandør	Ukendt	0-2 pr- år	15.01.03	62.00

Det fremgår af tabel 13 at affald til genanvendelse samles på Majbølvej 5. Affaldet sorteres og transporteres herfra til Glansager eller aflevere i kommunens affaldscontainer.

Herudover er der almindeligt husholdningsaffald fra beboelserne og andet affald, som ikke har noget med CVR-nummeret at gøre. Husholdningsaffaldet afhentes via den kommunale indsamlingsordning.

Døde dyr køres til samlingsplads ved gyllebeholderen på Majbølvej 5 på den sydlige side af majbølvej (på matr. nr. 106 af Majbøl, Hørup). Her opbevares de på betonspalter og overdækket med presenning.

Daka afhenter to gange om ugen (tirsdag og torsdag). Der forventes en dødelighed på 2-3 %.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre, at der ikke sker forurening i forbindelse med opbevaring af farligt affald, stilles der vilkår om opbevaring af farligt affald på ejendommen.

Virksomheden skal desuden være opmærksom på, at alt affald skal opbevares, transporteres og bortskaffes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser herom. Der henvises til:

- *Affaldsbekendtgørelsen*

- *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier Forskrift 1/2011*
- *Regulativ for erhvervsaffald, 2011*
- *Regulativ for husholdningsaffald, 2011*
- *Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr*

Undtaget er dog bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*, som ikke gælder godkendelsespligtige virksomheder, og dermed ikke for denne ejendom. For at sikre, at der ikke sker forurening på ejendommen i forbindelse med opbevaring og håndtering af farligt affald og kemikalier, stilles der vilkår herom. Vilkårene vil være i overensstemmelse med bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*.

I henhold til regulativerne gælder det, at medicinrester (inklusive vaccinerester og brugte kanyler) skal afleveres på apoteket. Tømt emballage kan bortskaffes med dagrenovationen.

Ejer skal sikre sig, at genanvendeligt affald bliver afleveret til et registreret genanvendelsesanlæg.

3.9 Råvarer og hjælpestoffer

Forbruget af energi og vand er beskrevet i afsnit 3.6.

Der opbevares ingen pesticider på ejendommen, da jorden drives, som udgangspunkt fra en ansøgers andre ejendomme. Der opbevares således heller ingen handelsgødning på ejendommen

Tabel 14. Forbrug af råvarer og hjælpestoffer

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
Fyringsolie stuehus	maks. 1.200 l	maks. 1.200 l
Fyringsolie stald	maks. 1.000 l	maks. 1.000 l
Træpiller	ca. 40.000 kg	ca. 40.000 kg
Dieselolie	ca. 40.000 l	ca. 40.000 l

Forbruget af fyringsolie, dieselolie samt træpiller forbliver uændret. Husdyrbrugets tanke, tankattester, størrelse og alder fremgår af tabel 15.

Tabel 15. Tankanlæg

Anvendes til:	Størrelse	Fremstillingsår	Tanknr.	Typegodk.nr.	Placering
Fyringsolietank til stuehus, står i lalden	1.200 l	ukendt*	*	*	
Fyringsolietank	1.200 l	1999	101652	SB-60091	Forrum
Dieselolietank	2.500 l	2002	121609	01-5023	Maskinhuset

* Olietanken er af ældre dato og bliver udskiftet snarest.

Tankene står på fast gulv og er hævet på ben og har påfyldningsalarmer.

Miljømyndighedens vurdering

Der forventes ingen ændring i forbrug af fyringsolie og der stilles ikke vilkår til forbruget af dette.

Der stilles vilkår til opbevaring og tankning af dieselolie. Der gøres opmærksom på, at nye tankanlæg skal anmeldes til Sønderborg Kommune.

3.10 Driftsforstyrrelser eller uheld

Ved overpumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholdere aktiveres en kontakt på elpumpen. Der er desuden en hovedafbryder i stalden, som slukkes efter overpumpning.

Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderen før overpumpning. Forbeholderen er placeret i et niveau i forhold til gyllekanalerne, så det ikke er muligt at få overløb fra forbeholderen. Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholdere.

Skulle uheldet være ude og gyllebeholderen bryder sammen eller overfyldes ved en fejl vil gyllen dels samles i hjørnet mellem lade og stald 1 og dels løbe ud og samles i lavninger syd og sydvest for ejendommen (ca. 100-200 m fra gyllebeholderen), hvorfra man vil kunne pumpe/skrabe gylle op. Det vurderes dog, at der er ekstrem lille sandsynlighed for, at dette vil ske. Gyllebeholderen er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Der er foretaget beholderkontrol på gyllebeholderen i 2012. Der forefindes rendegraver og halm på ejendommen eller på Majbølvej 5, som kan anvendes til opdæmning ved uheld med gylle (se beredskabsplan).

Gyllebeholderen er etableret med omfangsdræn, som kan inspiceres bl.a. i forbindelse med tømning af gyllebeholderen. Omfangsdrænets primære formål er at tjekke grundvandstanden, så beholderen ikke tømmes i niveau under grundvandsstand, idet tømning under grundvandsstand vil kunne forårsage brud på gyllebeholderens bundplade og dermed utæthed.

I forbindelse med fx sygdomsudbrud med efterfølgende restriktioner over for svineflytninger eller slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtemissionen fra stalden bliver større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.

Der opbevares ikke spildolie på ejendommen.

Vask af maskiner er i nudrift foregået enten på marken eller på vaskeplads på Majbølvej 5. Det samme vil ske i ansøgt drift.

Der er blevet udarbejdet en beredskabsplan, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet, se bilag 15.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at der kan være en vis risiko for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering og transport af gylle. Det er derfor vigtigt, at beredskabet straks tilkaldes ved uheld, der medfører forurening, og at miljømyndigheden orienteres efterfølgende. Det er dog stadig virksomhedens pligt at forebygge og afværge driftsforstyrrelser og uheld – ligesom det er virksomhedens pligt at genoprette den hidtidige tilstand (jf. miljøbeskyttelseslovens § 71).

Sønderborg Kommune vurderer om beredskabsplanen i tilstrækkeligt omfang forholder sig til ovenstående kritiske situationer. Kommunen vurderer, om der er etableret relevante alarmer m.v.

Der er stillet vilkår om håndtering af olietanke og påfyldning af diesel i tidligere afsnit.

For at mindske risikoen for uheld som følge af spildt husdyrgødning, stilles vilkår om at et eventuelt spild skal fjernes.

Der er udarbejdet en beredskabsplan i forbindelse med ansøgningen om godkendelse. Beredskabsplanen skal være udformet på et sprog, som de ansatte forstår, og den skal være kendt af virksomhedens ansatte. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og opdateres efter behov, dog mindst andet 2. år.

4 Gødningsproduktion og -håndtering

4.1 Gødningstyper og mængder

Tabel 16 viser en oversigt overmængden af husdyrgødning. Jf. standardkapacitetsberegning er der ca. 0,465 m³ gylle pr. slagtesvin 30-105 kg og ca. 0,491 m³ gylle pr. slagtesvin 30-108 kg (heri er der inkluderet 25 l vaskevand pr. dyr og 75 l drikkevandsspild).

Tabel 16. Oversigt over husdyrgødning

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	m ³ Gylle/vaskevand	DE
Gylle	37965,02	8060,41	5.300/80	396,17

Der fraføres udelukkende gødning til afgræssede arealer. Disse arealer er indsat som aftalearealer men er i realiteten afgræsset af ansøgers ammekvæg.

4.2 Flydende husdyrgødning

Tabel 17 viser en oversigt over opbevaringen af husdyrgødningen. % før og efter er de oplysninger om procentvis fordeling i de forskellige beholdere, der er indtastet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 17. Gyllebeholdere og kapacitet

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	10-års kontrol	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder	ca. 4.050	1999	2012	Flydelag		
Gyllekanaler	ca. 250	-	-	-	-	-
Fortank	ca. 30	1999	-	Beton	-	-
I alt	ca. 4.330	-	-	-	100	100

Der blæses snittet halm på beholderen efter behov, for at sikre effektivt flydelag.

Opbevaringskapacitet i gyllebeholder på ejendommen og gyllekanaler: 4.300 m³

Der er altså ca. 9,5 måneders opbevaringskapacitet på selve ejendommen. Tabel 17 viser også en oversigt over indholdet af kvælstof og fosfor, samt produktionens størrelse i antal DE.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige opbevaringsteknik:

Da der er tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholdernes bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er dækket med flydelag

Beholderen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.

Miljømyndighedens vurdering

Ifølge den indsendte kapacitetsberegning er den årlige produktion af flydende gødning på 5.380 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene og vaskevand og regnvand fra vaskepladsen. Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på ca. 4.300 m³ med kanaler. Det svarer til 9,5 måneders opbevaring.

For at mindske risikoen for forurening og sikre der til enhver tid er tilstrækkelig opbevaringskapacitet, stilles der vilkår om opbevaringskapacitet. Ændringer i opbevaringsaftaler skal skriftligt meddeles miljømyndigheden.

For at sikre mod spild af gylle eller uheld med gylle, stilles der vilkår om at håndteringen af gylle skal foregå på en måde, som medfører mindst mulig gene for omgivelserne, samt at pumpe og gyllevogn altid skal være under opsyn og eventuelt spild skal opsamles og ledes til gyllebeholder. Efter udbringning på mark skal det sikres, at slæbeslanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje. Der skal altid kunne fremlægges mark – og gødningsplaner, som kan dokumentere, at gødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt.

Hvis en gyllebeholder tages ud af drift skal det anmeldes til kommunen. Gyllebeholderen skal tømmes og rengøres når den afmeldes beholderkontrol.

Ansøger har redegjort for bedste tilgængelig opbevaringsteknik. Det vurderes, at gylleholdere som udgangspunkt sikrer en god og sikker opbevaring af gyllen. Det vurderes, at der med ca. 9,5 måneders opbevaringskapacitet sikres en bufferkapacitet på ejendommen. På dette grundlag vurderer kommunen, at der i fornødent omfang er anvendt BAT i forbindelse med opbevaring af husdyrgødning.

Sønderborg Kommune vurderer, at de nye regler om gylleholdere og pumper mv. i bekendtgørelse om ændring af Husdyrgødningsbekendtgørelsen (gennemførelse af visse gylleinitiativer mv.) bevirker, at der ikke er behov for vilkår til udformning og sikring af pumper mv.

4.3 Udbringning af husdyrgødning

Dette afsnit omhandler udbringning af husdyrgødning i form af gylle. Den samlede påvirkning af transport behandles i afsnit 5.4 Transport.

Bedst tilgængelig udbringningsteknik

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugs anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Ansøger udarbejder hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Ansøger foretager selv udbringningen af husdyrgødningen. Gylle vil blive kørt ud med slæbeslanger. Kørselsveje kan ses i bilag 5. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da vandet køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb med krav om bræmmer. Udbringning sker normalt kun på hverdage.

Da arealerne er jordbundstype 6-8 (lerjord) og der primært dyrkes vinterafgrøder benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. Udkørsel med nedfælder tager endvidere en del længere tid. En nedfælder har typisk 6-8 m rækkevidde, mens en gyllevogn med slæbeslanger har op til 24 m rækkevidde.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Der findes 6 teknologiblade for henholdsvis separering og nedfældning:

- Separering af gylle med dekantercentrifuge (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Separering af gylle med kemisk fældning (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Separering af gylle med skruepresse (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Nedfældning af gylle i sort jord (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Nedfældning af gylle i vinterafgrøder (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Nedfældning af gylle i græsmarker (1. udgave, oprettet 24.11.2010)

Som begrundet tidligere i afsnittet ønsker ansøger ikke at nedfælde, og separering er på nuværende tidspunkt ikke ønskeligt af økonomiske årsager. Det vurderes at udbringning med slæbeslanger i vinterafgrøder på lerjord lever op til BAT.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om, at håndtering af gylle altid skal foregå under opsyn så spild undgås.

Ansøger står selv for udbringning af gylle. Der stilles vilkår om, at der skal etableres påfyldningsplads ved gyllebeholderne, hvis der ikke anvendes gyllevogne, som har fyldetårne.

Kommunens BAT-niveau for udbringning af husdyrgødning er, at udgangspunktet herfor er husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Kommunen gør opmærksom på, at transport af gylle er omfattet af EU's biproduktforordning (1774/2002EF, bilag II, kapitel II, pkt. 1). Som følge heraf skal gylle transporteres i hermetisk lukket ny emballage eller tildækkede lækagesikre containere eller køretøjer. Undtaget fra bestemmelsen er dog transport mellem to steder på samme gård. Bestemmelsen administreres af Fødevarestyrelsen.

For at undgå, at der u hensigtsmæssigt spredes gylle på privat eller offentlig vej eller anden mands jord, tolker Fødevarestyrelsen dette således, at landmanden må transportere gyllen uden at leve op til kravet om hermetisk lukket ny emballage eller tildækkede lækagesikre containere eller køretøjer, hvis han kun transporterer gyllen på sin egen jord. Hvis han under samme CVR-nr. har flere ejendomme, der ligger langt fra hinanden, og det betyder, at transporten skal ske over en længere strækning ad privat eller offentlig vej eller anden mands jord, så skal gylle transporteres som anført i bilag II, kapitel II, pkt. 1. Transport af gylle til aftalearealer på 3. mands ejendom er også omfattet af bilag II, kapitel II, pkt. 1. Kun, hvis der er tale om transport af gylle mellem to naboer, og gyllen kan transportere direkte fra den ene ejendom til den anden, kan der undtages fra reglen.

Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT-standard med hensyn til udbringning af gylle på lerjord med primært vinterafgrøder, at benytte gyllevogn med slæbeslanger eller slangeudlægger. Herudover vurderes det, at efterlevelse af gældende lovgivning som beskrevet i redegørelsen er BAT.

Det vurderes, at der er valgt de mest hensigtsmæssige kørselsveje i bilag 5 og at der ikke er væsentlige gener for omkringboende ved udkørsel af gylle, når det gøres som beskrevet og efter gældende lovgivning.

5 Forurening og gener fra husdyrbruget

5.1 Ammoniak og natur

Ammoniakreduktionskravet

I de enkelte delafsnit vil påvirkningen med ammoniak fra anlægget på beskyttet natur, Natura 2000 og bilag IV arter blive vurderet separat.

Fordampningen af ammoniak vil primært ske fra stalde og som ammoniaktab fra lagre af husdyrgødning.

Beregninger, der er foretaget ud fra Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem viser, at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 1768,25 kg kvælstof pr. år og i ansøgt produktion 3464,5 kg NH₃-N pr. år. Projektet medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 1696,25 kg NH₃-N pr. år.

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav til reduktion på 30 %, (beregningsgrundlaget for 2012 hvor ansøgningen er indsendt) af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Ansøger har opfyldt kravet til ammoniakreduktion på 30 % af ændringerne samt opfyldt Miljøstyrelsens vejledende emissionsniveau ved at anvende 50-75 % fast gulv i staldene.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøgningen er indsendt med et krav om 30 % reduktion af ammoniakemissionen. Ammoniakreduktionskravet er opfyldt. Sønderborg Kommune vurderer, at kravet om ammoniakreduktion, Miljøstyrelsens vejledende emissionsniveau er opfyldt. Vurderingen er foretaget på baggrund af de tal, som fremgår af ansøgningskemaet.

Beskyttet natur

Sønderborg Kommune har kortlagt § 3 naturtyper inden for 1.000 m fra anlæg ved en gennemgang i felten og ud fra luftfoto. Naturtyperne er vist i tabel 18 og på et kort i bilag 12. Vurderingen af beskyttet natur i Natura 2000 område er vurderet i det efterfølgende afsnit om Natura 2000.

Naturforholdene er vurderet ud fra tidligere registreringer samt ved en gennemgang af bufferzonen for arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt for øvrige levesteder for særligt beskyttede arter opført på habitatdirektivets bilag IV, fredede dyr og planter samt rødlistede arter.

Tabel 18 er en totaloversigt over identificerede naturarealer i 1.000 meter screeningszonen

Tabel 18: Oversigt over natur beskyttet i henhold til naturbeskyttelsesloven § 3 (NBL § 3) inden for 1.000 meter fra anlægget samt angivelse af om der er registreret bilag IV arter

Lokali-tetsnr.	Naturtype	Beskrivelse
4	Vandhul	Fint vandhul med svømmende vandaks, potentiel vigtig lokalitet for padder (2010)
6	Vandhul	Vandhul, der ikke er beskyttet. Ikke egnet ynglelokalitet, men kan måske være egnet som overvintringslokaliet.
12	Vandhul	Ikke egnet ynglelokalitet, men kan måske være egnet som overvintringslokaliet (2010).
18	Vandhul	Ikke egnet ynglelokalitet, men kan måske være egnet som overvintringslokaliet (2010).
19	Dam	Havedam med cementkant, hegn og andehus, ikke beskyttet. Ikke egnet som levested for padder.
22	Mose	Skovmose, rødæl (2008).
24	Vandhul	Ikke egnet ynglelokalitet, men kan måske være egnet som overvintringslokaliet (2010).
26	Mose	Moseareal i skov med rødæl og ask. Lille vandhul i ellesumpen er potentielt levested for Stor vandsalamander og Løvfrø. Der er tidligere registreret løvfrø på arealet (2008).
35	Vandhul	Sø i hjørne af have, ret eutrofieret. Kan være levested for særligt beskyttede arter (2008).
36	Vandhul	Gadekær beliggende tæt ved gård. Potentielt levested for Stor

		vandsalamander.
39	Vandhul	Eutrofieret vandhul beliggende tæt ved ejendom. Vandhullet er skygget og med forholdsvis stejle brinker. Vandhullet bruges til opdræt af ænder og der finder fodring sted (2010).
1232	Sø	Eutrofieret vandhul, ikke egnet som ynglelokalitet for padder, men kan være levested (2010).
1233	Vandhul	Lille (omtrent 12 m ²) stærkt eutrofieret vandhul under tilgroning. Vurderes ikke at være egnet som ynglelokalitet for Stor Vandsalamander eller Løvfrø. Kan fungere som levested for Stor Vandsalamander.
1234	Vandhul	Eutrofieret vandhul under tilgroning og påvirket af drænvand. Ikke egnet ynglelokalitet for hverken Stor Vandsalamander eller Løvfrø, men kan fungere som levested for Stor Vandsalamander.
1235	Ellesump/vandhul	Ellesump/vandhul på ca. 900 m ² med et forholdsvis varieret naturindhold. Det vurderes at området kan være levested for en række padder og mulig ynglelokalitet for Stor Vandsalamander (2010).
1236	Ellesump/vandhul	Stævningssskov med fugtig lavning/vandhul i den vestlige ende. Vandhullet/den fugtige lavning kan formodentlig være levested for løvfrø og/eller Stor Vandsalamander. Løvfrø er tidligere registreret omtrent 340 m nord for området (2010).
1237	Ellesump/fugtig lavning/vandhul	Stævningssskov med fugtig lavning/vandhul i den vestlige ende. Vandhullet/den fugtige lavning kan formodentlig være levested for løvfrø og/eller Stor Vandsalamander. Løvfrø er tidligere registreret omtrent 340 m nord for området (2010).
1239	Vandhul	Eutrofieret vandhul med stejle brinker. Ikke ynglelokalitet men muligt levested for Stor Vandsalamander.
1240	Overdrev	Ingen oplysninger
1249	Skov	Elleskov, ikke beskyttet
1255	Vandhul	Eutrofieret vandhul i mark (2010).
1257	Vandhul	Vandhul med meget smalle bræmmer omkring. Vandhullet fremstår eutrofieret og med et ensidigt smådyrliv. Det vurderes dog at vandhullet kan være levested for både Stor Vandsalamander og Løvfrø. Der er tidligere registreret løvfrø ved vandhullet (2010).
1258	Græs	Vedvarende græs, der kan være beskyttet eng (2010)
2399	Skov	Ikke beskyttet
a	Vandhul	Ikke besigtiget. Vurderes på luftfoto 2010+2012 at kunne være levested for særligt beskyttede padder.
b	Vandhul	Ikke besigtiget. Vurderes på luftfoto 2010+2012 at kunne være levested for særligt beskyttede padder. Der er tidligere registreret løvfrø ved vandhullet.
c	Vandhul	Ikke besigtiget. Vurderes på luftfoto 2010+2012 at kunne være levested for særligt beskyttede padder.

d	Vandhul	Ikke besigtiget. Vurderes på luftfoto 2010+2012 at kunne være levested for særligt beskyttede padder.
e	Vandhul	Ikke besigtiget. Vurderes på luftfoto 2010+2012 at kunne være levested for særligt beskyttede padder. Der er tidligere registreret løvfrø ved vandhullet.
f	Skov	Ikke besigtiget. Vurderes på luftfoto 2010+2012 at kunne være levested for særligt beskyttede padder. Der er tidligere registreret løvfrø ved skoven.
g	Muligt vandhul	Ikke besigtiget. Vurderes på luftfoto 2010+2012 at kunne være levested for særligt beskyttede padder. Der er tidligere registreret løvfrø ved vandhullet.

Kategori 1

Natur i internationale naturområder er behandlet i afsnit 3.2.

Kategori 2

I den vejledende registrering af beskyttet natur er der ikke registreret natur, der er omfattet af kategori 2.

Kategori 3

Inden for 1000 meter fra Majbølløkke 2 findes mindst fem områder, der hører under kategori 3 som moser og overdrev. Desuden findes en række skove, der *kan* høre under kategori 3. Da depositionsregningerne viser, at der ikke vil ske en merdeposition > 1 kg N/ha/år til lokaliteterne er der ikke taget konkret stilling til om skovene *er* ammoniakfølsomme.

I skovene *kan* der desuden findes beskyttede moser, der hører under kategori 3.

Der er foretaget én beregning til en § 7 mose, lokalitet 26. Beregningen viser, at merdepositionen vil være langt mindre end 1 kg N/ha/år. De øvrige depositionsregninger viser, at der til de to nærmeste søer ikke vil være en merdeposition større end 1 kg N/ha/år. § 7 arealerne ligger længere fra Majbølløkke 2, derfor er der ikke foretaget beregninger af kvælstofdeposition til dem.

Skov- og Naturstyrelsen har i deres "Vejledning vedrørende sagsvurdering for lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelse og etablering af husdyrbrug" fra 2003 (2005) vurderet at ekstra belastning på mindre end 0,5 – 1 kg N / ha/år kan antages at være uvæsentlige såfremt der ikke er tale om særlig næringsfølsomme naturområder og såfremt naturtypens grænseværdi ikke allerede er overskredet.

Naturtyper, som påvirkes af kvælstof fra luften, kan ændre fysisk karakter som følge af ændringer i plantesamfundene. Ofte vil en næringsberigelse resultere i en øget biomasseproduktion. Ved manglende naturpleje er resultatet tilgroning.

Tabel 19 viser ammoniakdepositionsregninger foretaget via www.husdyrgodkendelse.dk til udvalgte punkter. Af ansøgningen fremgår det, at N emissionen fra husdyrbruget ved Majbølløkke 2 årligt er ca. 3464 kg N/år efter udvidelsen, en meremission på ca. 1696 kg N/år i forhold til før udvidelsen.

Tabel 19: Beregning af ammoniakdeposition til udvalgte punkter omkring ejendommen

Naturpunkt	Type	Afstand	I alt	Merbelastning
------------	------	---------	-------	---------------

		(meter)	(kg N/ha/år)	(kg N/ha/år)
24	Vandhul	410	1,5	0,8
1234	Vandhul	400	0,4	0,2
26	Mose	685	0,3	0,1

Det nærmeste naturområde ligger i en afstand af ca. 410 meter nord for ejendommen (lokalitet 24). Naturområdet består af mose og eng. Depositionsberegningen 410 meter nord for ejendommen viser en samlet deposition af kvælstof på 1,5 kg N/ha/år mens merdepositionen beregnes til 0,8 kg N/ha/år.

Baggrundsniveauet for kvælstofbelastningen ligger i Sønderborg Kommune på 14-20 kg N/år/ha. I området omkring ejendommen ligger baggrundsbelastningen mellem 16-19 kg N/ha/år.

Tålegrænser for de forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald varierer betydeligt jf. Vejledning om godkendelse af husdyrlandbrug. Se tabel 20.

Tabel 20: Tålegrænser for forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald (Faglig rapport fra arbejdsgruppen om ammoniak Faglig rapport fra DMU, nr. 568 2006)

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	Sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

For søers vedkommende vil kvælstof normalt ikke være den begrænsende faktor. Næringsfattige søer vil dog være påvirkelige, både mht. næringsberigelse og til forsurening. Dette gælder især brunvandede søer. Baggrundsniveauet for kvælstofbelastningen ligger således nær den øvre tålegrænse for flere af de næringsfattige naturtyper.

Beregningerne af depositionen på lokaliteterne inden for 1.000 m fra anlægget viser, at der for ingen af lokaliteternes vedkommende er en større merbelastning end o-effekt niveauet for følsomme lokaliteter.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes at merbelastningen med N på 0,8 kg N/ha/år på lokalitet 24 ikke er af en størrelsesorden, der vil medføre tilstandsændringer på arealet. Dette er vurderet ud fra Miljøstyrelsens vejledning om at 1 kg N/ha/år ikke medfører tilstandsændringer på arealer med § 3 natur. På de resterende lokaliteter er merdepositionen så lille at der ikke vil være tale om målbare ændringer i tilstanden af de pågældende naturområder.

Kategori 2 og 3 natur

Efter en gennemgang af luftfotos vurderes det, som usandsynligt, at der findes overdrev >2,5 ha eller heder > 10 ha inden for 1000 meter fra Majbølløkke 2. Det afvises desuden, at der findes lobeliesøer eller højmoser i området.

Der er foretaget én beregning til en § 7 mose, lokalitet 26. Beregningen viser, at merdepositionen vil være langt mindre end 1 kg N/ha/år. De øvrige depositions-beregninger viser, at der til de to nærmeste søer ikke vil være en merdeposition større end 1 kg N/ha/år. § 7 arealerne ligger længere fra Majbølløkke 2, derfor er der ikke foretaget beregninger af kvælstofdeposition til dem.

På baggrund af en gennemgang af luftfotos afvises det, at der i nærområdet er kategori 3 natur, hvor merdepositionen vil være større end 1 kg/N/ha/år.

Det vurderes, at gennemførelse af det ansøgte projekt ikke vil medføre en påviselig tilstandsændring af beskyttet natur.

Det vurderes samlet, at påvirkningen med luftbåren ammoniak fra ejendommen ikke vil påvirke beskyttet natur væsentligt og der stilles derfor ikke supplerende vilkår.

Natura 2000

De nærmeste terrestriske Natura 2000 områder til det ansøgte projekt på Majbølløkke 2 er Augustenborg skov, Habitatområde H 200, som ligger ca. 4,8 km mod vest.

Udpegningsgrundlaget for Augustenborg Skov (H 200) er:

- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks,
- Bøgeskove på muldbund,
- Ege- og blandingskove på mere eller mindre rig jordbund og
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Det næst nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land er Lilleskov og Troldmose (H89) ligger ca. 8,1 km sydvest for ejendommen.

Udpegningsgrundlaget for Lilleskov og Troldmose (H189) er:

- Skæv vindelsnegl (*Vertigo angustior*),
- Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*),
- Flerårig vegetation på stenede strandenge,
- Strandenge,
- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks,
- Bøgeskove på morbund uden kristtorn,
- Bøgeskove på muldbund,
- Ege- og blandingskove på mere eller mindre rig jordbund
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.
-

Sønderborg Kommune har iværksat en omfattende vurdering af Habitatområdernes påvirkning fra husdyrbrug nær Habitatområderne ved hjælp af særlige beregninger fra DMU. Rapporten anskueliggør de potentielle kumulative påvirkninger af habitatområderne. Derudover anvender Kommunen specielle depositions-kort fra Contera til vurdering af den kumulative effekt.

Beregningsmodellen medtager ikke ammoniakemission fra udbringningsarealer. DMU vurderer at der er en samlet usikkerhed på depositions-beregningerne på mere end 120 % svarende til en faktor 2. Denne vurdering er ikke blevet eksperimentelt undersøgt. DMU vurderer endvidere, at beregningsmodellens manglende inddragelse af ammoniakdeposition i perioder med regn (vådafsætning) ikke er væsentlig, da det blot regner ca. 5 % af tiden i Danmark. Endvidere vil store dele af vådafsætningen stamme fra udenlandske kilder fra baggrundsbelastningen (teknisk notat, DMU, dec. 2006).

Baggrundsbelastningen for Sønderborg Kommune ligger et sted mellem 14 – 20 kg N/år/ha. For mange naturtyper overskrider depositionen således naturtypernes øvre tålegrænse og derfor bør emission af kvælstofforbindelser generelt begrænses og nedbringes.

Det fremgår af DMU- Rapporten ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at tålegrænsen for skovnaturtyperne ikke må overskrides (DMU 2003).

Naturtyperne i natura 2000 området er omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen som kategori 1 natur. Efter lovgivningen er den højest maksimalt tilladelige merdeposition 0,2 kg N/ha/år.

Kvælstof fra lokale kilder

Med henvisning til Kammeradvokatens notat fra 2009 vurderer Sønderborg Kommune, at der i forbindelse med Natura 2000 arealer skal vurderes på den totale påvirkning fra det enkelte projekt samt de kumulative effekter af alle lokale kilder.

I vurdering af kvælstof belastning fra Majbølløkke 2 er der beregnet en lokaldeposition til punktet med den korteste afstand fra Majbølløkke 2 til H200.

En konkret beregning viser at den teoretiske merdepositionen i en afstand af 685 m vest for Majbølløkke 2, vil være 0,1 kg N/ha/år. Ammoniakdepositionen aftager eksponentielt fra kilden. Derfor vil merdepositionen i en afstand af 4,8 km vest for kilden beregningsmæssigt være 0 kg N/år.

I samme punkt har Sønderborg Kommune fået beregninger fra DMU. Disse beregninger viser at der er en teoretisk samlet tørafsætning på 4 – 6 kg N/ha/år fra lokale kilder, 14 kgN/ha/år fra øvrige kilder samt 7 kgN/ha/år i vådafsætning – primært fra udenlandske kilder. Samlet set en deposition på 27 kgN/ha/år.

Beregninger fra DMU viser, at skovnaturtyperne på udpegningsgrundlaget til H200 har en gennemsnitlig deposition på ca. 25 – 27 kgN/ha/år.

Disse beregninger bekræfter basisanalysens vurdering af, at opnåelse og fastholdelse af gunstig bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget kan være truet pga. eutrofiering.

Sønderborg Kommune har endvidere anvendt depositions kort fra Conterra. Kortet er fremkommet vha. data fra GHI, herunder oplysninger om husdyrart, besætningstype og stalddtype samt data fra gødningsregnskabet.

Depositions kortet viser en gennemsnitlig deposition på habitatområdets lysåbne arealer på ca. 16,7 kg N/ha/år og en gennemsnitlig deposition af skovnaturtyperne på ca. 23,5 kg N/ha/år.

Husdyrgodkendelsesloven lægger op til, at kommunerne skal anvende de beregnede værdier, som fremkommer vha. indtastning i regneark på hjemmesiden: www.husdyrgodkendelse.dk Sønderborg Kommune anvender yderligere beregninger fra DMU samt data fra Conterra for at sikre sig det bedste videnskabelige grundlag at træffe afgørelser ud fra ved vurdering af planer og projekter, hvor der kan være en risiko for væsentlig påvirkning af Natura 2000 områder.

Miljømyndighedens vurdering

Naturtyperne på udpegningsgrundlaget til H200 har tålegrænser i intervallet 5 – 20 kg N/ha/år. Tålegrænserne for samtlige naturtyper i H200 er overskredet. DMU beregninger viser, at de lokale kilder kan udgøre op mod 4 – 6 kg N/ha/år. Ved at fjerne bidrag fra lokale kilder nærmer depositionen sig tålegrænseintervallernes øvre grænseværdi. Der er således ikke tvivl om at lokale kilder er et vigtigt indsatsområde ved opnåelse af gunstig bevaringsstatus.

Europa-Kommisionen skriver i dokumentet: ”Forvaltning af Natura 2000-områder Habitatdirektivets artikel 6 92/43/EØF, Generaldirektoratet for Miljø side 31”, at et tab på 100 m² af en naturtype kan være væsentligt for et lille område for en sjælden orkidé, mens et tilsvarende tab i et udstrakt steppeområde kan være uvæsentligt.

I det konkrete tilfælde er der primært tale om skovnaturtyper i et habitatområde beliggende i et større skovområde ”Augustenborg Skov” hvor tilsvarende skovnaturtyper er vidt udbredte.

Den beregnede påvirkning med N deposition fra Majbølløkke 2 af de enkelte naturtyper i H 200 viser, at der teoretisk set ikke sker nogen belastning. De beregnede værdier viser en deposition på maksimalt 0.1 kg N/ha/år i den del af H200 nærmest Majbølløkke 2. Denne begrænsede deposition aftager endvidere hurtigt ind i habitatområdet pga. skovens ruhed og den deraf afledte øgede depositions-hastighed samt øget opblanding i luften som funktion af afstanden fra kilden. Således er det teoretisk set ikke muligt at påvise nogen væsentlig negativ effekt på naturtypernes integritet som følge af det ansøgte projekt på Majbølløkke 2.

Europa-Kommisionen skriver i 2007, at det er indenfor det enkelte område, at naturtypernes integritet skal bevares. Integritet er et områdes modstandsdygtighed og evne til at udvikle sig i retning af en gunstig bevaringsstatus. Når det skal afgøres om en plan eller et projekt påvirker et områdes integritet skal der således kun tages hensyn til bevaringsmålsætningerne for området.

Med baggrund i forsigtighedsprincippet og ud fra ovenstående vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke foreligger nogen rimelig tvivl om, at det ansøgte projekt ved Majbølløkke 2 ikke påvirker naturtypernes integritet i H200. Det kan således ud fra objektive kriterier og eksisterende viden udelukkes, at projektet kan påvirke H200 væsentligt og således vil der ikke ske en negativ påvirkning af udpegningsgrundlaget.

Der er således ikke basis for at fortage en egentlig konsekvensvurdering af det ansøgte projekt da en væsentlig negativ påvirkning kan udelukkes som værende sandsynlig.

Sønderborg Kommune vurderer desuden, at habitatområdet ved Lilleskov og Troldsmose H189 ikke vil blive påvirket af udvidelsen af dyreholdet på ejendommen, da det er beliggende mere end 8 km fra ejendommen.

Bilag IV-arter

Af faglig rapport fra DMU nr. 635 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arternes udbredelse i grid på 10 X 10 km fordelt over hele landet.

Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår at følgende arter er registreret i nærområdet til Majbølløkke 2:

- DVÆRGFLAGERMUS (PIPISTRELLUS PIPISTRELLUS)
- SYDFLAGERMUS (EPTESICUS SEROTINUS)
- LANGØRET FLAGERMUS (PLECOTUS AURITUS)
- VANDFLAGERMUS (MYOTIS DAUBENTONII)
- MARKFIRBEN (LACERTA AGILIS)
- LØVFRØ (HYLA ARBOREA)
- STOR VANDSALAMANDER (TRITURUS CRISTATUS)
- SPIDSSNUDET FRØ (RANA ARVALIS)

Der er tidligere registreret løvfrø ved flere af vandhullerne og moserne i nærområdet til Majbølløkke 2. Der er registreret stor vandsalamander ved én lokalitet. Derudover er der naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter.

Områdets vandhuller kan være levested for Stor Vandsalamander, Løvfrø og Spidssnudet frø. Ved flere af vandhullerne og en enkelt mose er der tidligere registreret Løvfrø. Disse lokaliteter kan stadig være egnede ynglelokaliteter. Det gælder for vandhullerne b, g og mosen ved lokalitet 26, se tabel 20 og bilag 12.

Rødlistede dyr og planter

”Rødliste 2007” er en fortegnelse over forsvundne, truede, sårbare og sjældne plante- og dyrearter i Danmark. Formålet med listen er dels at danne grundlag for arbejdet med at opretholde naturens mangfoldighed i Danmark og dels opfylde internationale forpligtelser i forhold til Biodiversitetskonventionen.

Naturafdelingen har ikke registreringer af rødlistede arter inden for 1000 m fra Majbølløkke 2.

Miljømyndighedens vurdering

Flagermus-arterne anvender gamle, hule træer og bygninger som f.eks. lader som dagskjul og i visse tilfælde også som yngle- og overvintringssted. Fødesøgning finder sted i det åbne land, langs skovbryn, i haver og over vandområder. Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen af dyreholdet på ejendommen ikke vil påvirke gamle træer eller eksisterende bygninger med mulige dagskjul eller flagermusenes fødesøgningsmuligheder over det åbne land.

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte projekt på kort sigt umiddelbart kun kan påvirke forekomsten af paddler. Andre bilag IV arter vurderes at være mindre påvirkelige af projektet i forhold til levested og fødesøgning. I tabel 20 ses en naturtypebeskrivelse og vurdering af egnede yngle- og rasteområder inden for 1.000 meter fra anlægget

Vandhullerne b, g og mosen ved lokalitet 26, se tabel 20 og bilag 12, vurderes at være ynglelokalitet for paddler. Depositionsberegningerne til punktet viser, at projektet ikke vil forringe lokalitetens egnethed som leve- og ynglested for paddler. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår.

Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil have indvirkning på forekomsten af rødlistede arter da afstanden fra ejendommen til områder med disse arter er over 1000 m.

5.2 Lugt

Nærmeste naboejendom, Majbølløkke 9 som er ejet af ansøger, ligger 56 m fra nærmeste stald. Nærmeste nabo, som ikke er ejet af ansøger og som ikke har landbrugspligt, ligger ca. 141 m fra nærmeste stald. Nærmeste samlede bebyggelse udløses af Mommarkvej 242, som ligger ca. 493 m fra staldanlægget. Den nærmeste byzone er ved Kirke Hørup, ca. 1500 m mod vest. Beregningerne viser at geneafstandene er overholdt.

Miljøstyrelsens ansøgningsystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabel 21. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type

Tabel 21: Lugtgeneafstande

Område	Beregningsmodel	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig	Ny	540,33	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone inden-

byzone						for 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	181,61	181,61	130,55	194,84	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægтет gennemsnitsafstand
Samlet bebyggelse	Ny	401,28	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Lugtgeneafstandene er beregnet som for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen. Beregningen ses også i bilag 14.

Lugtens udbredelse i nærområdet, afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. I beregningen af geneafstanden indgår øvrige husdyrbrug i området, hvorfor geneafstanden er justeret i forhold til omgivelserne.

Der er beregnet en konsekvensradius for den samlede produktion på 722 m. Der kan rent undtagelsesvist forekomme registrerbar, men ikke genegivende lugt fra landbruget uden for konsekvensområdet.

Da gyllebeholderen har tæt flydelag forventes der kun lugtbidrag fra denne i forbindelse med omrøring og udbringning samt i forbindelse med tømning.

Lugtgener søges nedbragt gennem regelmæssig rengøring af staldene og almindelig god landmandspraksis.

I forbindelse med gylleudbringning vil der forekomme lugtgener fra transport af gylle samt fra marker, hvorpå der er udbragt gylle.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage. Desuden er der forbud mod udbringning af gylle i weekender og på helligdage i en radius af 200 m fra byzonearealer.

Miljømyndighedens vurdering

Den aktuelle afstand til samlet bebyggelse er større end den beregnede lugtgeneafstand. For afstanden til nabo gælder at korrigeret geneafstand er længere end vægтет gennemsnitsafstand og længere end geneafstand i nudrift for en eller flere stalde.

I forbindelse med lugt, har det ansøgte anlæg været igennem IT-ansøgnings systemets lugtberegninger, der beregner på geneafstanden til nabobebyggelserne. Disse geneafstande samt afskæringskriterier der findes i bilag 3, i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, er alle overholdte. Forhøjet afkast af ventilationen som er et forslag der er fremlagt af naboer i høringsperioden, er ikke anvendt som et virkemiddel. Beregningerne viser at det ansøgte projekt overholder de lovbestemte lugtkriterier. Kommunen har ikke mulighed for at stille skærpede krav til lugt udover de i loven fastsatte afskæringskriterier.

For at mindske lugtgener for omkringboende, påtænker ansøger at overdække gyllebeholderen med telt. Dette vurderes at kunne nedbringe generne yderligere. Da overdækningen ikke er en nødvendig teknologi for at leve op til BAT, kan der på nuværende tidspunkt ikke stilles vilkår hertil. Det er derfor et tiltag som naboerne må betragte som en yderligere indsats udover lov-hjemlen, hvis den etableres.

Kommunen kan stille vilkår til den daglige drift vedr. lugt. Der stilles vilkår til at udbringning af husdyrgødning og omrøring ikke må ske i weekender og på søn- og helligdage.

Der stilles yderligere vilkår til at giver udvidelsen grund til klager over lugt, skal ansøger efter kommunens vurdering og ifølge proportionalitetsprincippet etablere lugtbegrænsende tiltag. Sønderborg kommune vurderer hermed at de omtalte lugtgener er begrænset mest muligt i forhold til omkringboende.

Med hensyn til algedannelse på tage, som er et punkt i et høringssvar, er det ikke et område, som kan behandles efter husdyrloven.

Kommunen har behandlet de indkommende høringssvar og vurderer, at ansøger tager tilstrækkeligt hensyn til de naboer, der kunne blive mest generet af dette.

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

5.3 Fluer og skadedyr

Der er generelt hverken problemer med fluer, rotter eller andre skadedyr på ejendommen.

Generelt foretages der ikke fluebekæmpelse på ejendommen, idet der generelt ikke er problemer med fluer. Hvis der kommer fluer sker bekæmpelse vha. spraymidler i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinjer.

Ansøger er tilmeldt kommunal rottebekæmpelsesordning. Kasser med gift tilses ca. 4 gange årligt samt ved henvendelse. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Miljømyndighedens vurdering

Naboerne har i høringsperioden, udtrykt bekymring over fluer fra ejendommen.

For at sikre, at der ikke kommer gener i forbindelse med skadedyr, stilles der vilkår om, at rotter og fluer skal bekæmpes i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium, at arealer mv. skal holdes fri for affald og foderrester, samt at foder skal opbevares på en måde, så der ikke kan ske risiko for tilhold af rotter mv. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium opdateres en gang årligt.

Ansøger påtænker at etablere teltoverdækning på gylletanken. En teltoverdækning vil formodentlig også kunne reducere lugtgener og evt. også fluegener. Sandsynligvis vil overdækningen sat på i foråret 2014.

Da overdækningen ikke er en nødvendig teknologi for at leve op til BAT, kan der på nuværende tidspunkt ikke stilles vilkår hertil. Det er derfor et tiltag som naboerne må betragte som en yderligere indsats udover lovhjemlen, hvis den etableres.

Sønderborg Kommune vurderer, at vilkårene er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod fluer og skadedyr.

5.4 Transport

Til- og frakørsel til Majbølløkke 2 sker ad Majbølløkke.

De eksterne transporter forekommer typisk i dagtimerne.

I forbindelse med udvidelsen af besætningen vil der være et øget transportbehov til og fra ejendommen, men det øges ikke proportionalt med besætningens størrelse. Der vil i mange tilfælde medtages større mængder pr. kørsel af ex. foder.

Størsteparten af transporterne sker indenfor normal arbejdstid (mellem kl. 6 og 18), men i forbindelse med høst og udkørsel af gylle vil foregå transporter i aften- og nattetimerne. Antal transporter fremgår af tabel 22.

Der køres ikke forbi naboer ved almindelig kørsel. Det forventes, at virksomheden kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Gylle udbringes med gyllevogn med påmonteret læssekran med automatisk returløb.

Markdriften sker med udgangspunkt i en anden ejendom, Majbølvej 5.

Tabel 22: Transporter

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder	ca. 65	ca. 68
Fyringsolie	ca. 2	ca. 2
Træpiller	ca. 1	ca. 2
Dieselolie	ca. 2	ca. 2
Levering af smågrise	ca. 26	ca. 26
Afhentning af slagtesvin	ca. 43	ca. 45
Flytning af døde dyr til opsamlingsplads	ca. 100	ca. 100
Diverse sækkevarer mv.	ca. 1	ca. 1
Gyllekørsel	ca. 160	ca. 215
I alt	ca. 400	ca. 461

Antallet af transporter er skønnede.

Antallet af gylletransporter er skønnet ud fra kørsel med en 25 tons gyllevogn. Der vil normalt blive kørt gylle ud i april/maj måned.

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder fx dyrlæge, mv.

Antallet af transporter stiger med ca. 15 %. Kørsler tilrettelægges, så de er til mindst muligt gene for de omkringboende.

Miljømyndighedens vurdering

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af Husdyrbrugsloven. Der kan derfor kun stilles vilkår til, hvilke udkørselsveje på ejendommen, der må benyttes og hvornår. Færdselsloven regulerer kørsel på offentlige veje. Da ind-/udkørsel til anlægget vurderes til at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og i forhold til trafik hensyn, og da intern trafik på ejendommen vurderes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne, stilles ingen vilkår til kørselsveje.

Kommunen gør opmærksom på, at transport af gylle er opfattet af EU's biproduktforordning (1774/2002EF, bilag II, kapitel II, pkt. 1). Som følge heraf skal gylle transporteres i hermetisk lukket ny emballage eller tildækkede lækagesikre containere eller køretøjer. Undtaget fra be-

stemmelsen er dog transport mellem to steder på samme gård. Bestemmelsen administreres af Fødevarestyrelsen.

På baggrund af de høringsvar der er indkommet i høringsperioden vedr. transport, har der været anledning til yderligere sagsbehandling på transport området. Vejloven giver ingen hjemmel til at hindre udviklingen i trafik.

Jf. Vejlovens § 10. Det påhviler vejbestyrelserne at holde deres offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver. Dvs. det som udgangspunkt er Kommunens ansvar at vedligeholde kommunens veje. Til dette skal det nævnes at det er afdelingen for vej og trafik der har ansvaret. Dette, samt en eventuel anlæggelse af en ny vej til Mommarkvej, er derfor ikke områder, der kan behandles i Landbrugsafdelingen under Husdyrloven eller Miljøbeskyttelsesloven.

For at tilgodese naboerne, har ansøger foreslået følgende frivillige projektilpasninger:

- a) Gylleflytninger med lastbil fra ejendommens gyllebeholder til andre gylleholdere vil ske i løbet af et døgn.
- b) Udbringning af gylle gennem byen vil ske på hverdage mellem 6 og 22.
- c) Der udsendes allerede nu SMS til naboer forud for gyllekørsel. Er der naboer, der på nuværende tidspunkt ikke modtager SMS'en, kan de sige til, så kommer de på SMS-listen.
- d) Rotorblink slukkes ved passage forbi bestemte boliger
- e) Lastbilchauffører, der leverer foder og flytter dyr, er blevet instrueret i, at de skal køre roligt gennem byen og ikke "skære hjørner" i svingene.
- f) Søren opfordrer naboerne til at komme direkte til ham, hvis der er klager, så han kan prøve at løse problemerne.
- g) Søren vil gerne have oplyst, hvis der er specielle mærkedage/fester, som der skal tage højde for.
- h) Søren påtænker at etablere teltoverdækning på gylletanken, hvilket vil kunne reducere antallet af kørsler gennem byen med ca. 30 læs (svarende til det regnvand, der ellers falder i beholderen). En teltoverdækning vil formodentlig også kunne reducere lugtgener og evt. også fluegener. Sandsynligvis vil overdækningen sat på i foråret 2014.
- i) Der kan måske ændres procedure, så noget af gyllen vil kunne blive pumpet væk fra ejendommen om natten gennem en slange udlagt til formålet. Der kan dog være større miljømæssige risici forbundet med denne metode. Der er derfor behov for at undersøge denne løsning noget mere indgående.

Der er stillet vilkår til de frivillige tiltag a-c. d-g er tiltag ansøger vil indføre, som en del af den daglige praksis omkring driften. h og i er mulige ekstra tiltag, som det på nuværende tidspunkt ikke kan stilles vilkår til, da tiltagene enten ikke er fastlagt eller oplysningsgrundlaget ikke er tilstrækkeligt.

Sønderborg Kommune vurderer, at når ovenstående regel efterleves, er det ikke nødvendigt at stille yderligere vilkår til transportformen.

5.5 Støj og vibrationer

Udvidelsen sker i eksisterende stalde og der vil ikke ske ændringer i støjkilder eller støjni-veau. Der har aldrig været modtaget støjklager fra naboer. Potentielle støjkilder ses i tabel 23.

Transporten tilrettelægges, så der tages mest muligt hensyn til naboer. Der køres normalt aldrig gylle i weekend og på helligdage, al transport af dyr sker i dagtimerne og foder bestilles til levering på hverdage i dagtimerne.

Som beskrevet under ”Transport afsnit 5.4” vil der komme ca. 15 % flere transporter end tidligere.

Tabel 23: Støjkilder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På alle stalde	Hele døgnet
Foderindblæsning	Ved fodersiloerne	Hverdage mellem kl. 6 og 18
Højtryksrenser	I stalde	Hverdage mellem kl. 6 og 18
Lastbiler m.v.	Ved maskinhus/lade	Primært hverdage mellem kl. 6 og 18

Der er ikke planlagt tiltag for at mindske støj, idet der ikke vurderes at være et problem i forhold til omgivelserne.

Der kan i forbindelse med gylleudkørsel forekomme transporter i aften- og nattetimerne. Dette sker for at reducere antallet af dage med gener fra kørsel og lugt så meget som muligt.

Miljømyndighedens vurdering:

Efter udbringning af gylle på mark skal det sikres, at slæbeslanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje.

Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjmålinger eller –beregninger. Sønderborg Kommune vurderer, at da anlægget ligger i landzone må naboer påregne støjgener i mindre grad fra landbrugsproduktionen På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke er behov for at sætte specifikke støjvilkår til husdyrbruget

Der vurderes ikke at være behov for specifikke vilkår for støjbegrænsning. Der fastsættes de generelle støjgrænser for virksomheden i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. I tilfælde af, at det på et senere tidspunkt findes nødvendigt (fx pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes.

5.6 Støv fra anlæg og maskiner

Ved levering af foder kan der forekomme støv, men ansøger vurderer, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget. Udvidelsen af husdyrbruget vil medføre, at antallet af transportere øges. Antallet af transportere årligt forventes at stige med ca. 15 %.

Miljømyndighedens vurdering

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

5.7 Lys

På nuværende tidspunkt er der ca. 18 lamper i forbindelse med stuehus og gårdsplads, som tændes manuelt. Lyset er meget dæmpet, og vil ikke kunne genere nabobeboelserne. Herudover er der en lampe ved forrummet (manuel tænd/sluk) samt ved udleveringen (sensorstyret).

Miljømyndighedens vurdering:

Anlæggets placering samt de eksisterende læhegn vurderes til at yde en tilstrækkelig sikring imod lysgener for omboende. Der er derfor ingen grund til at stille yderlige vilkår.

Miljømyndigheden vurderer, at kørsel med lys på markredskaber i mørke i spidsbelastningsperioder kan påvirke naboer uhensigtsmæssigt. Det skal tilstræbes at der ikke køres med lys i mørke på arealer, der ligger indenfor 200 m fra samlet bebyggelse.

Af hensyn til at begrænse udledningen af CO₂, stilles der vilkår om, at anvendelse af elektrisk lys begrænses til de perioder, hvor der fodres eller er anden aktivitet i stalden, eller hvor det er nødvendigt af hensyn til dyrenes velfærd.

6 Beskrivelse og vurdering af arealerne

I de følgende afsnit er arealanvendelsens indvirkning på miljøet vurderet. Der vurderes på beskyttet natur efter naturbeskyttelseslovens § 3 og § 7, Natura 2000 områder, vandmiljøet og grundvandsforhold. Der er desuden vurderet på, om virksomheden overholder harmonikravet og om der er problemstillinger vedrørende planforhold, som gør sig gældende. Arealanvendelsens påvirkning af kulturelementer i landskabet, som f.eks. beskyttede jord- og stendiger og fortidsminder og andre aktuelle fredninger vurderes også.

Ændringer i husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer skal anmeldes til kommunen og have kommunens accept, før ændringen kan finde sted jf. §§ 15-16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Anmeldelsen skal ske før planårets begyndelse den 1. august. Kommunen vurderer om sådanne ændringer af udbringningsarealerne kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

Bemærk at den del af godkendelsen der vedrører arealerne, skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af arealdriften.

Tabel 24 viser udspretningsarealerne og bilag 11, deres geografiske beliggenhed.

Tabel 24: Arealer

Areal	Antal ha
Ejet areal (Majbølløkke 2 + 7aa og Mommarkvej 373)	ca. 90,13
Forpagtning Jens Beck, Majbølvej 5, 6470 Sydals	ca. 40,27

Forpagtning Marianne Beck, Majbølvej 5, 6470 Sydals (Katkær 1)	ca. 17,79
Forpagtning Claus Hansen, Majbølløkke 7, 6470 Sydals	ca. 1,61
Forpagtning Jens Jørn Iversen, Skovbyvej 5, 6470 Sydals	ca. 48,29
Forpagtning Poul Andersen, Lambjergskov 27, 6470 Sydals	ca. 26,00
Forpagtning Erik Andersen, Lambjergskov 21, 6470 Sydals	ca. 26,54
Forpagtning Christian Erichsen, Lambjergskov 25, 6470 Sydals	ca. 1,04
Forpagtning Bonderosevej 9, Michael Andersen	ca. 6,80
Forpagtning Østervej 0, ANDERSEN AF 01.01.2011	ca. 24,30
Forpagtning Peter Clausen Bonefeld, Galgebjerg 6, 6470 Sydals (del af mark 19-0)	ca. 0,21
I alt (opmålt i Husdyrgodkendelse.dk)	282,98

Der modtages ikke slam eller andre affaldsprodukter til udbringning på udspretningsarealet.

6.1 Harmoniareal

Ifølge den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 DE pr. ha pr. planperiode for svin. Hvis der på et tidspunkt ikke er tilstrækkeligt udbringningsareal til rådighed, skal dyreholdet derfor mindskes, så de gældende harmonikrav kan overholdes.

Desuden ligger i alt 58,75 ha af udspretningsarealerne i nitratklasse 1 se bilag 10, hvilket betyder, at der maksimalt må udbringes 85 % kvælstof i forhold til de generelle regler. IT-ansøgningssystemet beregner at DE-reduktionsprocenten er på 96,89 % samt at DE_{max} 1,35 DE/ha. For at komme op på 1,4 DE/ha er der i ansøgningen en reduktion i kvælstofkvoten 0,2 % reduktion.

Da $kgN/ha DE_{reel}$ er på 39,9 kg N/ha og $kgN/ha DE_{max}$ er på 39,9 kg N/ha er beskyttelsesniveauet overholdt.

På baggrund af Natur- og Miljøklagenævnsafgørelse NMK-131-00131 har kommunen forlangt, at alle arealer indenfor oplandet til habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als tvinges i nitratklasse I.

I bedriften er der 4 mindre arealer, som ikke vil blive benyttet som gylleudbringningsarealer. Arealerne er derfor vist som "aftalearealer" (mark 101-0, 101-1, 101-2 og 101-3). Mark 101-0 er udpeget som eng. Arealerne vil kunne blive benyttet til afgræsning. Arealerne har været afgræsset af køer, og vil formodentlig også blive afgræsset fremadrettet.

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbruget har i alt 283,00 ha arealer til udspretning af husdyrgødning. Heraf er 58,75 ha beliggende i nitratklasse 1, bilag 10.

Da ansøger har ansøgt om 309,77 DE er husdyrbrugets samlede udbringningsareal større end det mindst tilladte jf. Bek. om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. Derfor vurderer miljømyndigheden, at harmonikravet er opfyldt.

Da det indtastede afgræsningsareal 101-0 er omfattet af NBL § 3, stilles vilkår til at marken ikke tilføres gødning udover det der afsættes ved afgræsning. Herved vil driften ikke ændres.

Der skal reduceres i kvælstofkvoten med 0,2 % alternativt kan der etableres efterafgrøder på 2 % af udbringningsarealets efterafgrødegrundlag ud over Naturerhvervsstyrelsens krav (de lovpligtige).

6.2 Lokalisering og planmæssige forhold

De planmæssige forhold fremgår af bilag 7.

Ejendommen og de tilhørende arealer ligger ved og nordøst for Høruphav. Endvidere ligger der 3 arealer umiddelbart vest for Mommark.

Zonestatus: Alle udspretningsarealerne på nær 17-1 og 17-2 er beliggende i landzone. Arealerne 30-3, 23-0, 30-2, 30-1, 20-0, 21-0, 24-0, 16-0, 17-3, 26-0 og 27-0 ligger inden for en afstand af 200 meter til byzone eller lokalplanlagte områder udlagt til boligformål.

På lørdage, søndage og helligdage må gylle ikke udbringes inden for 200 meter fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, som ved lokalplan er udlagt til boligformål.

Lokalplan: Udspretningsarealerne 17-1 og 17-2 ligger i lokalplanlagte områder udlagt til boligformål, der på sigt kan medføre at arealerne ikke kan anvendes til udspretningsarealer.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune stiller ingen vilkår til arealerne som vedrører planmæssige forhold. Det vurderes, at de generelle regler er tilstrækkelige.

6.2.1 Påvirkninger af søer og vandløb

Søer og vandløb samt terrænhældninger kan ses på bilag 6.

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 26 må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

6.3 Opland til søer og vandløb

Søer

Ingen udspretningsarealer ligger i fosforklasse 1-3.

Arealerne 29-1, 29-2, 29-3, 21-0, 2-4, 101-0, 6-0, 20-0, 21-0, 2-1, 101-2, 101-3, 1-0, 2-0, 11-0, 3-0, 5-0, 10-0, 9-0 og 9-1 er beliggende helt eller delvist i oplandet til Mjang Dam som er A1 målsat i henhold til Landsplandirektivet. Den er udpeget som særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser jævnfør § 11, stk. 3 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug Nr. 1172 af 4. oktober 2013.

Mjang Dam ligger i regionplanmæssig sammenhæng i et område med særlige drikkevandsinteresser og i et naturområde.

Mjang Dam ligger i forbindelse med Lillehav og Pulverbæk. Pulverbæk er det Alsiske vandløb hvor der går flest havørreder op og gyder. Havørreden skal på sin vandring mellem havet, Augustenborg Fjord og bækken passere Lillehav og Mjang Dam.

Følgende fugle fra rødlisten er observeret i Mjang Dam:

Alm. Ryle, Blå kærhøg, Bramgås, Brushane, Fiskeørn, Havørn, Hjejle, Pibeand, Rød Glente, Rørdrum, Sortterne, Stor Skallesluger, Tinksmed, Trane og Vandrefalk.

Bilag IV-arter

Løvfrø og Stor Vandsalamander samt flagermusene; Brun- Syd-, Langøret-, Vand-, Dværgflagermus anvender Mjang Dam og de nærliggende naturområder som leve-, yngle-, raste- eller fourageringsområde.

Søen spiller en vigtig rolle for sammenbindingen af den ellers så fragmenterede natur i det intensivt dyrkede landskab. Udover at have stor landskabelig og rekreativ værdi, så giver Mjang Dam og de tilhørende småbiotoper rum til den naturlige flora og fauna.

Lavbundsarealer

Der er lavbundsarealer på mark 3-0, -0,6-0,2-1, 29-1,26-0,25-0 og 20-0. Lavbundarealerne er uden risiko for okkerudledning.

Vandløb

Vest for 5-0 løber et beskyttet vandløb. Terrænet skråner mindre end 6 grader ned mod vandløbet. Vest for mark 27-0 løber et vandløb, Holbæk. Terrænet skråner under 6 grader mod bækken. Under mark 11-0, 25-0, 30-2, 27-0 og 18-0 løber rørlagte vandløb.

Miljømyndighedens vurdering

Ingen udspretningsarealer ligger i fosforklasse 1-3. Ingen af lavbundarealerne på de ovenfor nævnte arealer med lavbund, ligger i områder med risiko for okkerudledning. Sønderborg Kommune vurderer på den baggrund, at der ikke sker en påvirkning følge af fosfortilførsel og stiller derfor ikke vilkår.

Søer

29-1, 29-2, 29-3, 21-0, 2-4, 101-0, 6-0, 20-0, 21-0, 2-1, 101-2, 101-3, 1-0, 2-0, 11-0,3-0, 5-0, 10-0, 9-0 og 9-1 ligger i oplandet til Mjang Dam. Arealerne er dræned. De udgør samlet 2,4 % af oplandet til Mjang Dam. Projektet medfører samlet et fosforoverskud på 4,2 kg P/ha/år. At der er fosforoverskud på arealet betyder ikke, at hele overskudspuljen udvaskes, idet en del af fosforen bindes i jorden.

Det vurderes derfor, at selvom arealerne er dræned og der er et mindre samlet fosforoverskud på arealerne, at de udgør så lille en del af oplandet til søen, at arealanvendelsen kun giver anledning til en marginal påvirkning af fosfor på Mjang Dam. Der stilles derfor ikke vilkår, ligesom der ikke kræves godkendelse efter § 16 af i Husdyrbrugsloven.

Vandløb

Arealer, som er beliggende ned mod vandløb skråner ikke over 6 grader mod vandløbet. Sønderborg Kommune vurderer, at erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbene under kraftige regnskyl, ikke udgør en risiko, såfremt der opretholdes en dyrkningsfri bræmme på minimum 2 m jf. Vandløbslovens § 69. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår til arealerne ved vandløbet.

6.4 Påvirkning af fjord & hav

Mark 1-0 og 2-0 ligger i oplandet til Hørup hav der afvander til habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als (H173). Overfladevandsdata ses i bilag 8.

Påvirkningen af udbringningen af husdyrgødning er derfor beskrevet i afsnittet om Natura 2000.

Den del af arealerne der ligger indenfor oplandet til H 189 ligger også i nitratklasse 1, se bilag 10.

Følgende arealer afvander helt eller delvist via Mjang Dam til Augustenborg Fjord:

Arealerne 29-1, 29-2, 29-3, 21-0, 2-4, 101-0, 6-0, 20-0, 21-0, 2-1, 101-2, 101-3, 1-0, 2-0, 11-0, 3-0, 5-0, 10-0, 9-0 og 9-1

Augustenborg Fjord er i Landsplandirektivet målsat med en generel målsætning og en skærpet målsætning/naturgivent iltsvindsområde. Målsætningen er ifølge basisanalyse for vand-distrikt 50 del II ikke opfyldt. Oplandet til Augustenborg Fjord er 9457 ha.

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter) Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Miljøstyrelsen redegør i et supplement til den digitale husdyrvejledning at ovenstående afskæringskriterier som udgangspunkt ikke vil være relevant at anvende for vandområder der ikke er Natura 2000. Herunder redegøres der for den viden, der er tilgængelig om dyretrykket i oplandet til Augustenborg Fjord.

Den samlede udvaskning fra Majbølløkke 2 til Augustenborg Fjord kan på baggrund af notatet beregnes til følgende:

Samlet udvaskning fra Majbølløkke 2:	
Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området	34%
Samlet udspretningsareal	327,7 ha
Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning	7,4 kg N/ha/år
Samlede påvirkning til Augustenborg Fjord	889,9 kg N/år

Den totale udvaskning til Augustenborg Fjord kan ligeledes beregnes med baggrund i det nævnte notat. Notatet indeholder en række eksempler med flere forudsætninger. I den nedenstående beregning er disse forudsætninger medtaget. Oplande til marine områder er delt i dyrkede og udyrkede arealer. Fordelingen er ca. 60-40. Der er også indsat standardudvaskninger for dyrkede og udyrkede arealer.

Samlet udvaskning til Augustenborg Fjord	
Samlet opland til området	9.457 ha
Dyrket areal i oplandet til området	5.674 ha
Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området	34,0 %
Standardudvaskning fra rodzonen	60 kg N/h/år
Udvaskning fra dyrket areal i oplandet til området	224.690 kg N/år
Udvaskning fra øvrige opland (standard)	24.968 kg N/år
I alt for området	249.658 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Augustenborg Fjord.	0,31%

I henhold til tal fra CHR-registeret, som er tilgængelige på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> er udviklingen i husdyrtrykket i oplandet til Augustenborg Fjord som vist i tabel 25.

Tabel 25: Udviklingen af husdyrtrykket baseret på data fra CHR-registret i oplandet til Augustenborg Fjord

Årstal	Antal dyreenheder i oplandet
	Augustenborg Fjord
2007	8636
2008	8492
2009	8138
2010	7549
2011	6744
2012	6476

I henhold til ”Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk af 14. marts 2011” anbefales det, at kommunen supplerer med lokal viden om udviklingen i oplande hvor antallet af dyreenheder er mindre end 10.000. Sønderborg Kommune har derfor bedt Conterra lave udtræk af husdyrtrykkets udvikling ifølge gødningsregnskaberne – se tabel 26.

Tabel 26: Udviklingen i husdyrtrykket baseret på data fra gødningsregnskabet i oplandet til Augustenborg Fjord.

Årstal	Antal dyreenheder i oplandet
--------	------------------------------

	Augustenborg Fjord
2007	7231
2008	6879
2009	6267
2010	6191

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til øget påvirkning fra andre kilder i oplandet.

Antallet af dyreenheder på ophørte brug har kommunen ingen umiddelbare oplysninger om, da disse ofte ikke indberettes til kommunen. Det er kommunens erfaring, at landmændene registrerer ophør med produktionen i CHR, og at tallene fra CHR derfor viser et realistisk billede af udviklingen. Ophørte brug kan frit indenfor 3 år genoptage deres produktion.

Det antages derfor at ophørte DE automatisk forsvinder ud af CHR løbende og at der nogenlunde er det samme antal ophørte DE i registeret årene imellem.

Der er ikke udbragt slam eller aske i oplandet til Augustenborg Fjord siden 2007.

Miljømyndighedens vurdering

Kvælstof

Vurderingen af projektets påvirkning af Natura 2000 er foretaget i afsnittet om Natura 2000.

Antallet af DE fra den ansøgte produktion udgør 0,31 % af det samlede antal dyreenheder i oplandet til Augustenborg Fjord i 2010. Det vurderes på baggrund heraf at nitratudvaskningen fra den eksisterende og ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning til Augustenborg Fjord. I henhold til Miljøstyrelsens vejledning om nitrat til overfladevande vurderes det således, at projektet i sig selv ikke medfører en skadevirkning på habitatområdet.

Antallet af dyreenheder i oplandet til Augustenborg Fjord baseret på tal fra CHR har været faldende i perioden 2007 til 2012. Dette understøttes af, at antallet af udbragte dyreenheder i oplandet ifølge gødningsregnskabet har været faldende i perioden 2007-2011. Der er ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra oplandet siden 1. jan. 2007.

Augustenborg Fjord er ikke Natura 2000, men ovenstående redegørelse viser at projektet overholder de afskæringskriterier der gælder for Natura 2000 og i henhold til Miljøstyrelsens vejledning om nitrat til overfladevande vurderes det således, at projektet i kumulation med andre planer og projekter ikke medfører en skadevirkning på Augustenborg Fjord.

6.5 Nitrat til grundvand

Grundvandsdata kan ses på bilag 9.

Samtlige arealer undtaget 18-8; 19-0; 19-1 ligger i område med særlig drikkevandsinteresse og indvindingsopland til vandværker.

29-1 ligger i område med særlig drikkevandsinteresse men udenfor indvindingsopland til vandværker.

Arealerne 21-0, 23-0 og 24-0 ligger indenfor 200 m til Kirke Hørup Vandværks borerer.

Ingen arealer ligger indenfor Nitratfølsomme indvindingsopland eller i boringsnære beskyttelsesområder.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles ingen særlige krav til nitratudvaskningen for de ansøgte arealer idet ingen af dem ligger i nitratsårbar område, boringsbære beskyttelsesområder eller andre områder, hvor der ifølge Naturstyrelsens geologiske kortlægning er sårbart grundvand.

6.6 Beskyttet natur

Beskyttet natur kan ses på bilag 6.

Terrænhældninger kan ses på bilag 6.

Ingen udspretningsarealer indeholder natur, som er beskyttet i henhold til § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Der er mere end 2,2 km meter fra mark 1-4 til det nærmeste § 7 areal, som er et overdrevarsareal beliggende ved Broager.

Ingen af udspretningsarealerne afvander til naturområder, der er beskyttede i henhold til § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Naturtyper omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 er beskyttede mod tilstandsændringer. En merbelastning af beskyttede naturtyper med næringsstoffer kan have en negativ effekt på naturtypen, som kan medføre tilstandsændringer.

Oversigt over beskyttet natur og vandhuller på eller i umiddelbar nærhed af udspretningsarealerne ses i tabel 27.

Tabel 27: Oversigt over beskyttet natur og vandhuller på eller i umiddelbar nærhed af udspretningsarealerne. Lokalitetsnummeret fremgår af bilag 12

Areal	Beskrivelse af naturtypen	Lokalitetsnummer
Nord for 5-0	Beskyttet mose. Marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	603
Nord for 10-0	Beskyttet sø. Marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	1346
Nord for 9-0 og 10-0	Beskyttet mose. Omkranset af stævning skov. Muligt ynglested for padder. Markerne skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	1235
Nord for 9-0	Mose. Muligt ynglested for padder.	1237
På mark 5-0	2 beskyttede søer. Marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealerne.	Ikke besigtigede
Syd for mark 3-0	Beskyttet sø. Marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	24
På mark 3-0	Sø. Marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	Ikke besigtiget
På mark 1-0	Sø. Marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	12
Nord for 2-0	Mose omkranset af stævning skov. Marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealet. Der er bevoksning af træer mellem	22

	marken og naturområdet.	
Øst for 2-1	Moseområde i skov med rødsele og ask. Lille vandhul i llesumpen er potentielt levested for Stor Vandsalamander og løvfrø. Der er registreret løvfrø i området. Marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealet. Der er naturlig bevoksning bestående af træer mellem marken og naturområdet.	22 og 26
Øst for 29-3	Sø. marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	1937
På 16-0	Sø. Skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	1833
På 16-0	Sø Skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	1934
På 16-0	Sø. Skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	1938
På 30-1	Vandhul. Skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	Ikke besigtiget
På 30-1	Sø. Skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	1936
Vest for 27-0	Sø.. Marken ligger op til et biologisk interesseområde med 2 søer. Marken skråner mindre end 6 grader mod naturarealet. Der er en naturlig bræmme på 5-10 meter bestående af træer mellem marken og naturområdet.	Ikke besigtiget
Vest for 26-0	Sø i stævningskov. Ca. 15 meter skov areal mellem sø og mark. Skråner mindre end 6 grader mod naturarealet.	
Øst for 18-0	Mose. Skråner mindre end 6 grader mod naturarealet. Bevoksning mellem mark og naturareal.	529
Øst for 19-0	Mose.	530

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 26 må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

I bedriften er der 4 mindre arealer, som ikke vil blive benyttet som gylleudbringningsarealer. Arealerne er derfor vist som "aftalearealer" (mark 101-0, 101-1, 101-2 og 101-3). Mark 101-0 er udpeget som eng. Arealerne vil kunne blive benyttet til afgræsning. Arealerne har været afgræsset af køer, og vil formodentlig også blive afgræsset fremadrettet.

Miljømyndighedens vurdering

Da mark 101-0 omfattes af NBL § 3, stilles vilkår til, at marken ikke tilføres gødning udover det der afsættes ved afgræsning.

Af tabel 27 fremgår det, at der ikke er vandhuller/søer hvor markerne skråner med mere end 6 grader ned imod. Der er vurderet på naturarealernes kvalitet, markens hældning ned imod naturområdet og om der er nok naturlig bræmme, se tabel 27. På baggrund af beskrivelserne i tabel 27, vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår.

6.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Kommunens padderegistreringer kan ses på bilag 6.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10 X 10 km fordelt over hele landet.

Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår at følgende arter registreret i nærområdet til arealerne:

- Dværgflagermus	(<i>Pipistrellus Pipistrellus</i>)
- Brunflagermus	(<i>Nyctalus noctula</i>)
- Sydflagermus	(<i>Eptesicus serotinus</i>)
- Langøret flagermus	(<i>Plecotus auritus</i>)
- Vandflagermus	(<i>Myotis Daubentonii</i>)
- Troldflagermus	(<i>Pipistrellus nathusii</i>)
- Pipistrelflagermus	(<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)
- Markfirben	(<i>Lacerta agilis</i>)
- Stor vandsalamander	(<i>Triturus cristatus</i>)
- Løvfør	(<i>Hyla arborea</i>)
- Spidssnudet frø	(<i>Rana arvalis</i>)
- Strandtudse	(<i>Bufo calamita</i>)

Markfirbenet lever på sandede jorder og foretrækker sydvendte skrånninger med bart jord og sand. Markfirben er meget følsom overfor tilgroning af deres levesteder, idet de nedgravede æg dels skal have en hvis fugtighed, men også den rette mængde varme fra solen. Bar jord i forbindelse med træer er derfor et godt sted. Udspretningsarealerne er alle lerjorder og det antages derfor, at der ikke lever markfirben på de ansøgte arealer.

Flagermus trues generelt af mangel på hule træer, hvor de lever, samt dårligere fødegrundlag som følge af tilgroede vandhuller.

Stor vandsalamander trues af, at blive spist af rovdyr eller forurening af vandhuller med næringsstoffer, Spidssnudet frø trues af manglende egnede levesteder for opvækst af yngel og overgødskning af vandhuller og løvfører trues af overgødskning af vandhuller og løvdække, som gør vandhullerne uegnede som ynglebiotop.

Strandtudse yngler sjældent i almindelige permanente vandhuller, men foretrækker vandhuller af midlertidig karakter, gerne lavvandede vandhuller, der tørrer ud hen på sommeren f.eks. lavvandede partier på enge. De yngler også i nyopståede vandhuller af enhver karakter og vandhuller, der pga. et hårdt græsningstryk, har helt bare kanter og derfor ser ud som nyopståede vandhuller. De gamle hanner er stedfaste i deres valg af ynglelokalitet betyder, at en tilgroning af deres lokalitet eller hvis der et forår ikke er vand i vandhullet, vil betyde at hannen ikke vil kvække og dermed ikke tilkalde hunner, hvilket igen resulterer i, at der ikke yngles. Selvom der oprettes et erstatningsvandhul i nærheden vil den gamle han ikke flytte herhen.

Løvføren foretrækker varme vandhuller, der er rene og uden fisk. Løvføren yngler helst i en ikke-tilgroet, lavvandet, bredzone, hvor vandet hurtigt opvarmes. Truslerne mod løvfør er gødningsstoffer og anden forurening, herunder andehold og fodring ved vandhullet, gør uegnet som ynglevandhul.

Spidssnudet frø opholder sig tættere på ynglevandhullet end butsnudet frø og på mere fugtige steder. Det betyder, at Spidssnudet frø trives bedst, hvor der er udstrakte enge og moser omkring ynglevandhullerne, hvor ungerne kan finde deres føde. Truslerne mod Spidssnudet frø er tørlægning af vandhuller, udsætning af fisk, men også grundvandssænkninger og opdyrking af frøens levesteder samt forurening af vandhuller i forbindelse med gødskning og kalkning af marker.

I vurderingen af, om padder kan have levested og fødesøgningssted på arealerne, er der vurderet på tilstedeværelsen af vandhuller på og ved markerne. Ved vandhuller, er der vurderet

på vandhullets egnethed som levested og fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted. Der er ydermere vurderet på vandhullets placering i forhold til kendte populationer.

Artsregistreringerne viser, at der er en bestand af Løvfrø fordelt på de mest egnede ynglelokaliteter i området.

Miljømyndighedens vurdering

Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at søer eller vandhuller, der er mere eller mindre lysåbne og ikke fuldstændig tilgroede med vedplanter, kan have betydning for bilag IV arter, primært Stor vandsalamander og Løvfrø. En fortsat eutrofiering af den type søer vil være medvirkende til at accelerere en tilgroning og dermed forringe leve- og ynglevilkår for bilag IV arten, der vurderes at kunne være knyttet til søen.

I tabel 27 er der en beskrivelse af hver naturområde og om dette er en egnet lokalitet for Bilag IV arter, primært med fokus på padden da det er disse der er relevante for områderne.

Ved flere af naturområderne er der nok naturlig bræmme til, at sikre at Bilag IV arterne ikke bliver påvirket. Det er desuden vurderet at hvis marken skrånede med mindre end 6 grader ned imod naturområdet og naturområdet ikke er særligt værdifuldt, som leve og ynglested for bilag IV arter, stilles der ikke yderligere vilkår.

I forbindelsen med projektet ændres der ikke på flagermusenes levesteder i træer og udhuse.

Markfirbenet er ikke aktuelt i forbindelse med markerne og der fjernes ikke levesteder som følge af projektet.

Samlet vurderes, at projektets aktiviteter på arealerne ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af levesteder og bestande af bilag IV arter.

6.8 Natura 2000

I de følgende afsnit vil konsekvenserne af godkendelsen for terrestriske og marine Natura 2000 områder blive vurderet. En del af udspretningsarealerne afvander til Lilleskov og Troldmose, habitatområde 189. Desuden afvander en del af udspretningsarealerne til habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als (H173). De Natura 2000 områder der ligger nærmest arealerne fremgår af bilag 10.

Terrestriske Natura 2000 områder

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land (Augustenborg Skov, Habitatområde 200) ligger ca. 2 km nordvest for nærmeste udspretningsareal 29-1.

Udpegningsgrundlaget for Augustenborg Skov (H 200) er: Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, bøgeskove på muldbund, egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund og elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Marine Natura 2000 områder

Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als (H173) er:

- Marsvin (*Phocoena phocoena*)
- Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- Rev

Den primære trussel mod marsvin og andre små hvaler er fiskeri, sætning af garn og støj fra bådmotorer. Målsætningen mht. næringssalte, vurderes ikke at være opfyldt i habitatområdet.

Den oprindelige habitatudpegning af Bredgrund blev lavet for at beskytte naturtyperne sandbanker og rev. Revene er værdifulde som levested for mange forskellige havorganismer (alger, muslinger, snegle, børste-orme og fiskeyngel). Muslinger er føde for dykænder og Bredgrund er derfor et vigtigt overvintringsområde for bl.a. edderfugl og havlit.

Kortlægningen af naturtyperne indenfor habitatområdet H173 varetages af Miljøcenter Ribe. Kortlægningen er ikke tilendebragt på nuværende tidspunkt. I udpegningsgrundlaget for det tidligere habitatområde Bredgrund indgik naturtypen rev så naturtypen findes indenfor dette område. Kortlægningen er ikke færdig for det nye habitatområde og der er derfor ikke sikker viden om, hvor naturtypen findes. I Regionplan 2005-2016 er dog angivet en række marine områder der har naturvidenskabelig målsætning på baggrund af forekomst af stenrev. Miljøcenter Ribe oplyser, at de endnu ikke har begyndt kortlægningen af naturtyperne og, at de derfor ikke mener, at der skal tages hensyn til stenrevene, da det ikke er sikkert, at de er omfattet af udpegningsgrundlaget. Den primære trussel mod sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand og rev, er kvælstofpåvirkning fra diffuse kilder samt udledning af miljøfremmede stoffer.

Der er ikke kendskab til beliggenheden af naturtypen sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand og rev indenfor habitatområdet.

En stor del af nordvesteuropæiske vinterbestand af edderfugle optræder i Danmark primært ved vintertide. Det er derfor vigtigt, at deres rasteområder bevares. Trusler mod edderfuglen er primært pres i form af jagt, olieudslip fra skibe, indvinding af bundmateriale og større anlæg af broer og havbaserede vindmølleparker.

Ederfuglen er rødlistet som særligt ansvarskrævende art og er oplistet på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1.

I juli og august fouragerer trækkende edderfugle i Danmark – helst i områder med begrænset forstyrrelse. Trækfuglene holder overvejende til, hvor der er hjerte- og blåmuslinger.

Hvinanden foretrækker at yngle ved søer omgivet af løvskov, men holder også til ved lavvandede og beskyttede kyster. Den holder til i hule træer eller opsatte redekasser. Hvinanden spiser muslinger, snegle, insekter, orme, småfisk, krebsdyr og vandplantefrø.

Truslerne mod hvinand er forstyrrelser på dagrastepladser især i november til april, og de er meget afhængige af gamle træer med huller eller opsættelse af redekasser.

Prognosen for hvinand er ukendt, fordi der mangler viden om fødegrundlaget og effekten af forstyrrelser i området.

Ederfugl er ny på udpegningsgrundlaget og prognosen er derfor ukendt.

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter) Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis

der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Den samlede udvaskning fra Majbølløkke 2 til Natura 2000 området kan på baggrund af notatet beregnes til følgende:

Samlet udvaskning fra Majbølløkke 2:	
Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området	25%
Samlet udspretningsareal	55,9 ha
Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning	7,4 kg N/ha/år
Samlede påvirkning til Natura 2000 området	152 kg N/år

Den totale udvaskning til Ydre Flensborg Fjord som er en del af H173 t kan ligeledes beregnes med baggrund i det nævnte notat. Notatet indeholder en række eksempler med flere forudsætninger. I den nedenstående beregning er disse forudsætninger medtaget. Oplande til Natura 2000 områder er delt i dyrkede og udyrkede arealer. Fordelingen er ca. 60-40. Der er også indsat standardudvaskninger for dyrkede og udyrkede arealer.

Samlet udvaskning fra oplandet til Ydre Flensborg Fjord:	
Samlet opland til området	10904
Dyrket areal i oplandet – standard fordeling	6542 ha
Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området	0-50 (middel 25)
Standardudvaskning fra rodzonen	60 kgN/ha/år
Udvaskning fra dyrket areal i oplandet	29406 Kg N/år
Udvaskning fra øvrige opland	32712 N/år
I alt for området	327118 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til området	0,046 %

I henhold til tal fra CHR-registeret, som er tilgængelige på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> er udviklingen i husdyrtrykket i oplandet til Ydre Flensborg Fjord som vist i tabel 28.

Tabel 28: Udviklingen af husdyrtrykket baseret på data fra CHR-registeret i oplandet til Ydre Flensborg Fjord

Årstal	Antal dyreenheder i oplande Ydre Flensborg Fjord
2007	9281
2008	9363
2009	7767
2010	8137
2011	7733
2012	7364

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning anbefales det, at kommunen supplerer med lokal viden om udviklingen i oplande, hvor antallet af dyreenheder er mindre end 10.000. Sønderborg Kommune har derfor bedt Conterra lave udtræk af husdyrtrykkets udvikling ifølge gødningsregnskaberne – se tabel 29.

Tabel 29: Udviklingen i husdyrtrykket baseret på data fra gødningsregnskabet i oplandet til Ydre Flensborg Fjord.

Årstal	Antal dyreenheder i oplandet Ydre Flensborg Fjord
2007	7799
2008	7939
2009	7442,
2010	7806

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til øget påvirkning fra andre kilder i oplandet.

Antallet af dyreenheder på ophørte brug har kommunen ingen umiddelbare oplysninger om, da disse ofte ikke indberettes til kommunen. Det er kommunens erfaring, at landmændene registrerer ophør af produktionen i CHR, og at tallene fra CHR derfor viser et realistisk billede af udviklingen. Ophørte brug kan frit indenfor 3 år genoptage deres produktion.

Det antages derfor at ophørte DE automatisk forsvinder ud af CHR løbende og at der nogenlunde er det samme antal ophørte DE i registeret årene imellem.

Der er udbragt slam på 223 ha og aske på i alt 205 ha i oplandet til Ydre Flensborg Fjord siden 2007.

Fosfor

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer er beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Miljøstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Fosforoverskuddet på bedriften er overhold ifølge ansøgningskemaet.

Miljømyndighedens vurdering

Terrestriske Natura 2000 områder

Sønderborg Kommune vurderer, at udbringningen af husdyrgødning på arealerne ikke vil påvirke Natura 2000 områderne på land væsentligt via ammoniakdeposition, da alle arealer, er beliggende mere end 2 km fra nærmeste Natura 2000 område. I henhold til Miljøstyrelsens bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug af 6. juli 2009 vil der kun i helt særlige tilfælde kunne måles afdampning af ammoniak i koncentrationer på mere end 1 kg N/ha/år i afstande på 25 meter fra udbringningsarealet. Udover denne afstand vil påvirkningen være en del af baggrundsbelastningen.

Marine Natura 2000 områder

Antallet af DE fra den ansøgte produktion udgør 0,046% af det samlede antal dyreenheder i oplandet til Ydre Flensborg Fjord. Det vurderes på baggrund heraf at nitratudvaskningen fra den eksisterende og ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning til Ydre Flensborg Fjord. I henhold til Miljøstyrelsens vejledning om nitrat til overfladevande vurderes det således, at projektet i sig selv ikke medfører en skadevirkning på habitatområdet.

Antallet af dyreenheder i oplandet til Ydre Flensborg Fjord baseret på tal fra CHR har været faldende i perioden 2007 til 2012. Antallet af udbragte dyreenheder i oplandet ifølge gødningsregnskabet er i perioden 2007-2011 tilnærmelsesvist uændret.

Der er ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra oplandet siden 1. jan. 2007.

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning om nitrat til overfladevande vurderes det således, at projektet i kumulation med andre planer og projekter ikke medfører en skadevirkning på overfladevande.

Fosfor

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer er beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Miljøstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Da kravene til P-overskud samtidig er overholdt ifølge ansøgningskemaet i www.husdyrgodkendelse.dk, vurderer Sønderborg Kommune, at ingen af vandområderne vil blive påvirket væsentligt i negativ retning ved udvaskning af fosfor ved en gennemførelse af projektet.

Sønderborg Kommune vurderer derfor, at udspreddingen af husdyrgødning fra Majbøløkke 2 i sig selv eller i forbindelse med andre projekter ikke vil påvirke habitatområde 173 eller fuglebeskyttelsesområde 64.

6.9 Beskyttede sten- og jorddiger

Der er beskyttede sten- og jorddiger langs marken 2-0. De beskyttede sten- og jorddiger er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven § 29 a. Det betyder at de ikke må beskades eller sløjfes uden dispensation fra Sønderborg Kommune. På mark 5-0 er der i kommunens kortmateriale registreret et beskyttet sten og jorddige. Diget er fjernet.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de beskyttede sten- og jorddiger, der findes på ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning. Det vurderes endvidere at jorddiget på mark 5-0 er fjernet for mange år tilbage, hvilket betyder at jorddiget på kommunens kort er en fejlregistrering.

6.10 Kultur- og fortidsminder

Der er registreret fortidsminder på markene nord for mark 18-0. Fortidsmindebeskyttelseslinjen strækker sig ind på mark 18-0. Fortidsminder, der er omfattet af bestemmelserne i Museumslovens § 29 e må ikke ændres. Dette vil sige, at alle foranstaltninger der indebærer en påvirkning af fortidsmindernes indhold og overflade ikke er tilladt. Endvidere må der, inden for en afstand af 2 meter fra fortidsmindets bund, ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes jf. § 29 f i museumsloven.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at fortidsminder på og i nærheden af ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning og der stilles ikke yderligere vilkår.

7 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Der er BAT for følgende områder:

- Foder, se afsnit 3.5
- Staldindretning, se afsnit 3.3
- Forbrug af vand og energi, se afsnit 3.6
- Opbevaring/behandling af husdyrgødning, se afsnit 4.2
- Udbringning af husdyrgødning, se afsnit 4.3
- Management (ledelses- og kontrolfunktioner) behandles herunder.

BAT for Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) er defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Beredskabsplanen er opdateret og vedlagt som bilag 15.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.

Der lægges stor vægt på dyrevelfærd og god staldhygiejne.

Der er alarmer på ventilation og foderanlæg, således at der kan gribes ind, hvis der er strømsvigt eller lignende.

Herudover vaskes rutinemæssigt efter hvert hold slagtesvin.

Der er indgået en sundhedsrådgivningsaftale med en praktiserende dyrlæge og denne fortsætter.

Staldindretning

Udvidelsen af produktionen sker i eksisterende stalde. Staldene er indrettet med delvis fast gulv 50-75 %, reducerer ammoniakfordampningen i forhold til referencestaldsystemet, som er 25-49 % fast gulv.

Foder

Der anvendes optimerede blandinger og fasefodring til slagtesvin således at foderforbruget og dermed ammoniakemissionen reduceres mest muligt.

Sønderborg Kommune vurderer, at teknologierne for dette svinebrug svarer til det teknologiniveau, der er beskrevet i "EU-kommissionens reference-dokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ". Sønderborg Kommune vurderer derfor, at disse tiltag er tilstrækkelige til at de vejledende emissionsgrænseniveauer er overholdt og at ejendommen derfor lever op til BAT.

Forbrug af vand og energi

Der er installeret bl.a. timer på lyset. Der bruges desuden iblødsætning og højtryksrensere ved vask af stalde.

Opbevaring/behandling af husdyrgødning

Husdyrgødningen opbevares i gyllebeholder, som bl.a. kontrolleres jævnligt og som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Opbevaring i gyllebeholder vurderes til at være BAT.

Udbringning af husdyrgødning

Der udarbejdes bl.a. mark- og gødningsplan, så gødningen tilpasses afgrødernes behov. Desuden skal håndteringen følge lovgivningen på området, hvorved det vurderes, at håndteringen samtidig lever op til BAT.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for implementeringen af BAT i forhold til Management. Der er stillet en række vilkår i de øvrige BAT-afsnit: der skal bl.a. registreres vand-, el- og foderforbrug. Eventuelle spild skal registreres. Der skal føres en driftsjournal for ventilationen.

Der stilles vilkår om, at de ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere. Dokumentation for deltagelse skal opbevares og fremvises ved tilsyn.

Endvidere er der stillet vilkår om egenkontrol og til at beredskabsplanen skal opdateres minimum hvert 2. år. Kommunen vurderer, at ansøger lever op til BAT for Management, når de enkelte vilkår efterleves.

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøgodkendelsen i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til om beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er overholdt.

8 Alternative løsninger og o-alternativet

8.1 o-alternativ

Da der udvides i eksisterende stalde, har der ikke været overvejet noget o-alternativ. Såfremt ansøgningen ikke imødekommes, vil den eksisterende produktion fortsætte.

Miljømyndighedens vurdering

Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Majbølløkke 2 ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til o-alternativet kontra udvidelsen, er det Sønderborg Kommunes vurdering, at udvidelsen på Majbølløkke 2 ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring Majbølløkke 2 end ved den nuværende produktion – jf. afsnit 4.1 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er Sønderborg Kommunes vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at o-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på 'gården', ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil o-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

9 Husdyrbrugets ophør

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent - ellers vil anlægget blive tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Unødvendige olietanke vil blive sløjfet.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Der stilles imidlertid vilkår om tiltag, der skal iværksættes i forbindelse med ophør.

Det vurderes således, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til eventuel forureningsfare ved ophør af husdyrbruget.

10 Egenkontrol og dokumentation

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Beredskabsplanen er opdateret og vedlagt som bilag 15.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.

Der lægges stor vægt på dyrevelfærd og god staldhygiejne.

Der er alarmer på ventilation og foderanlæg, således at der kan gribes ind, hvis der er strøm-svigt eller lignende.

Herudover vaskes rutinemæssigt efter hvert hold slagtesvin.

Der er indgået en sundhedsrådgivningsaftale med en praktiserende dyrlæge og denne fortsætter.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen vurderer, at management og dokumentation herfor er dækkende. Det vurderes endvidere at egenkontrol og dokumentation er dækkende med de særlige vilkår, som er stillet i miljøgodkendelsen.

11 Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort den 12.6.2013 på www.sonderborgkommune.dk og i Sønderborg Ugeavis.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Partshøring

Et resume og et link til udkastet til miljøgodkendelse blev den 7. august 2013 udsendt til høring hos naboer inden for konsekvensområdet for lugt (722 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv, ansøgers konsulent, samt ejere af forpagtede arealer og ejere/forpagtere af arealer med gylleaftaler. Et resume og et link til udkast af denne godkendelse er sendt i partshøring hos:

- Søren Andreasen Beck
- Ulla Refshammer Pallesen, Landbosyd

Ejere og lejere af følgende adresser:

- Majbølløkke 5
- Majbølløkke 7
- Majbølløkke 9
- Majbølløkke 11
- Majbølløkke 13
- Majbølvej 1
- Majbølvej 2
- Majbølvej 3
- Majbølvej 4
- Majbølvej 5
- Majbølvej 6
- Majbølvej 10
- Majbølvej 11
- Majbølvej 12
- Majbølvej 13
- Majbølvej 15
- Majbølvej 16
- Majbølvej 17
- Majbølvej 19
- Majbølvej 21
- Mømmarkvej 224
- Mømmarkvej 226
- Mømmarkvej 232, 01.
- Mømmarkvej 232, ST.
- Mømmarkvej 234
- Mømmarkvej 238
- Mømmarkvej 242
- Mømmarkvej 244
- Mømmarkvej 250

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til og med den 18. september 2013.

Nabohøringen/partshøringen gav kommentarer fra:

- Majbølløkke 3
- Majbølløkke 5
- Majbølløkke 12

De fulde høringssvar er listet herunder:

Majbølvej 12:

- Ekstra kørsel af foder
- Ekstra kørsel af smågrise til gård
- Ekstra kørsel af slagtesvin fra gård
- Ekstra kørsel af gylle til mark
- Ekstra kørsel af gylle mellem 2 tanke i majbøl

Da vi bor tæt ved vejen majbølløkke vil vi få en del ekstra gener bl.a.

Der bliver kørt gylle døgnet rundt,

derimellem også transport mellem 2 tanke i majbøl.

Da vores hus ligger ud til majbølløkke oplever vi rotorblink

Fra traktor som jo skinner gennem vores vinduer.

Støj fra traktor som sætter farten ned og op igen, da vi bor

På hjørnet af majbølløkke

Rystelser og larm fra lastbiler som kommer til og fra gården.

Vi kan mærke rystelserne i huset

Jeg vil dog også nævne at vejen majbølløkke ikke er bygget til

Denne tunge trafik, vi har bøvlet med at drænrør bliver trykket i stykker og

Vejen som helhed er smal. Traktorer og lastbiler benytter ofte vores

Rabat ind til huset at køre på.

Som jeg ser det er den bedste løsning en ny vej fra gården og ud til mommarkvej

Majbølvej 3 og 5:

En udvidelse af produktionen i dette omfang vil for os få stor betydning, både miljømæssigt og betydning for vores ejendomsværdi.

1. Majbølløkke er en asfalteret vej hvor der allerede nu er store skader og trykninger så vejen er rund og med huller og revner p.g.a. den meget tunge trafik.
Der bliver kørt med meget tunge gyllevogne, grisetransporter og meget tunge foder-vogne.
Kommunen har lappet lidt på nogle få skader inden for de sidste par måneder, uden at farlige huller er udbedret selv om der er gjort opmærksom på faren, og det der er lavet er allerede ødelagt igen. Der er til stadighed farlige huller i vejen som ikke bliver repareret. Med en næsten fordobling af produktionen vil der ske en meget større trykning af vejen så den mere og mere vil ligne en markvej.
2. Lugt og algedannelser fra udluftning er en stor gene som gør at vi ofte skal vaske tøj igen efter at det har været hængt til tørre udendørs, så mere brug af tørretumbler vil være uundgåelig efter en så voldsom forøgelse af produktionen.
Mange grillaftener ender med at der grilles udendørs men spises indendørs p.g.a. lugt fra ventilation.
3. Hvis vi skulle ønske at sælge vores ejendom skal det gøres med vinden i den rigtige retning, lige som lugten kan få afgørende betydning for prisen, det er muligt at man regne med lugt når man bor på landet men! De første 15 år vi har boet her har der aldrig været så store problemer med lugten, der må kunne gøres noget så ventilationen kommer højere op, der er jo også firmaer der reklamere for at de kan fjerne lugten fra gylle.

4. Natte og weekendkørsel med tunge køretøjer vil blive øget meget ved den øgede produktion, da al trafik skal både frem og samme vej tilbage. Både af foder og gylle.
5. Vi har problemer med at vores termovinduer punkterer, dette kunne måske være en fejl i vinduerne ,men det er kun mod vejen og skete heller ikke for år tilbage, det er jo heller ikke kun færdsel fra nr. 2 der er jo også andre der har ejendomme på vejen, Lige ud for Majbølløkke nr 3 og 5 tager man gassen af den ene vej og giver fuld gas modsatte vej så det er noget der giver vibrationer med de meget store traktorer.
6. Der skal som minimum være handlingsplan for begrænsning af flueplage, som eller vil øges betragtelig. Samt mindre lugt gener.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune har vurderet på generne. I vurderingen af omfanget af generne, samt mulig afhjælpning af disse, er det vurderet hvorvidt vejloven, husdyrloven samt miljøbeskyttelsesloven giver hjemmel til at stille krav for at begrænse generne for naboerne. Hvor der har været hjemmel i lovgivningen, har dette givet sig til udtryk i vilkår. Hvor der ikke har været hjemmel i lovgivningen har ansøger forsøgt, at imødekomme naboerne ved, indgå frivillige aftaler til begrænsning af generne

1. Vejloven giver ingen hjemmel til at hindre udviklingen i trafik.
Jf. Vejlovens § 10. Det påhviler vejbestyrelserne at holde deres offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver. Dvs. det som udgangspunkt er Kommunens ansvar at vedligeholde kommunens veje. Til dette skal det nævnes at det er afdelingen for vej og trafik der har ansvaret. Dette, samt en eventuel anlæggelse af en ny vej til Mommarkvej, er derfor ikke områder, der kan behandles i Landbrugsafdelingen under Husdyrloven eller Miljøbeskyttelsesloven.

For at tilgodese naboerne, har ansøger foreslået følgende frivillige projektilpasninger:

- j) Gylleflytninger med lastbil fra ejendommens gyllebeholder til andre gylleholdere vil ske i løbet af et døgn.
- k) Udbringning af gylle gennem byen vil kun ske på hverdage mellem 6 og 22.
- l) Der udsendes allerede nu SMS til naboer forud for gyllekørsel. Er der naboer, der på nuværende tidspunkt ikke modtager SMS'en, kan de sige til, så kommer de på SMS-listen.
- m) Rotorblink slukkes ved passage forbi bestemte boliger
- n) Lastbilchauffører, der levere foder og flytter dyr, er blevet instrueret i, at de skal køre roligt gennem byen og ikke ”skære hjørner” i svingene.
- o) Søren opfordrer naboerne til at komme direkte til ham, hvis der er klager, så han kan prøve at løse problemerne.
- p) Søren vil gerne have oplyst, hvis der er specielle mærkedage/fester, som der skal tage højde for.

- q) Søren påtænker at etablere teltoverdækning på gylletanken, hvilket vil kunne reducere antallet af kørsler gennem byen med ca. 30 læs (svarende til det regnvand, der ellers falder i beholderen). En teltoverdækning vil formodentlig også kunne reducere lugtgener og evt. også fluegener. Sandsynligvis vil overdækningen sat på i foråret 2014.
- r) Der kan måske ændres procedure, så noget af gyllen vil kunne blive pumpet væk fra ejendommen om natten gennem en slange udlagt til formålet. Der kan dog være større miljømæssige risici forbundet med denne metode. Der er derfor behov for at undersøge denne løsning noget mere indgående.

Der er stillet vilkår til de frivillige tiltag a-c. d-g er tiltag ansøger vil indføre, som en del af den daglige praksis omkring driften. h og i er mulige ekstra tiltag, som det på nuværende tidspunkt ikke kan stilles vilkår til, da tiltagene enten ikke er fastlagt eller oplysningsgrundlaget ikke er tilstrækkeligt.

2. (3. til dels) I forbindelse med lugt, har det ansøgte anlæg været igennem IT-ansøgnings systemets lugtberegninger, der beregner på genestanden til nabobebyggelserne. Disse geneafstande samt afskæringskriterier der findes i bilag 3, i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, er alle overholdte. Forhøjet afkast af ventilationen er ikke anvendt som et virkemiddel. Beregningerne viser at det ansøgte projekt overholder de lovbestemte lugtkriterier. Kommunen har ikke mulighed for at stille skærpede krav til lugt udover de i loven fastsatte afskæringskriterier. For at mindske lugtgener for omkringboende, påtænker ansøger at overdække gyllebeholderen med telt. Dette vurderes at kunne nedbringe generne yderligere.

Kommunen kan stille vilkår til den daglige drift vedr. lugt. Der stilles vilkår til at udbringning af husdyrgødning og omrøring ikke må ske i weekender og på søn- og helligdage.

Der stilles yderligere vilkår til at giver udvidelsen grund til klager over lugt, skal ansøger efter kommunens vurdering og ifølge proportionalitetsprincippet etablere lugtbe-grænsende tiltag. Sønderborg kommune vurderer hermed at de omtalte lugtgener er be-grænset mest muligt i forhold til omkringboende.

Med hensyn til algedannelse på tage, er det ikke et område, som kan behandles efter husdyrloven.

3. I forbindelse med værdiforringelsen har Miljøklagenævnet udtalt følgende, som svar på klage over Lemvig Kommunes afgørelse af 14. februar 2012 (NMK-132-00591):

”Spørgsmålet om værdiforringelse af de omkringliggende ejendomme er efter nævnets opfattelse imidlertid ikke et hensyn, der indgår i vurderingen af en an-søgning efter husdyrbrugsloven”

Sønderborg Kommune har derfor ikke hjemmel til at behandle dette.

4. Se punkt 1.

5. Se punkt 1.
6. Følgende er klippet ud fra afsnit 5.3 i miljøgodkendelsen: For at sikre, at der ikke kommer gener i forbindelse med skadedyr, stilles der vilkår om, at rotter og fluer skal bekæmpes i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium, at arealer mv. skal holdes fri for affald og foderrester, samt at foder skal opbevares på en måde, så der ikke kan ske risiko for tilhold af rotter mv. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres en gang årligt. Sønderborg Kommune vurderer, at vilkårene er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod fluer og skadedyr.

Sønderborg Kommunen har behandlet naboernes høringssvar. Sønderborg kommune har i samarbejde med ansøger, stillet vilkår ud over husdyrloven efter frivillige projektilpasninger, som det fremgår i punkt 1.

Sønderborg kommune vurderer, at gener for naboerne under de nævnte punkter, med de ovenstående vilkår, er begrænset mest muligt.

Høringssvaret er indarbejdet i de relevante afsnit og i de tilfælde der har været anledning til at stille yderligere vilkår, fremgår de af afsnit 14.5.

Annoncering af afgørelse

Afgørelsen om godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug er offentliggjort på www.sonderborg.dk den 20. november 2013 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Denne godkendelse er meddelt i overensstemmelse med kapitel 3 § 12 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, (Miljøministeriets lov nr. 1486 af 04. december 2009 med efterfølgende ændringer).

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger – fra den er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk - påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af:

- Søren Andreasen Beck
- Rådgiver Ulla Refshammer Pallesen, Landbosyd
- Enhver, der har en individuel og væsentlig interesse i sagens udfald
- Miljøministeren
- Sundhedsstyrelsen
- Klageberettigede interesseorganisationer

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i kapitel 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er sendt til:

- Søren Andreasen Beck
- Ulla Refshammer Pallesen, Landbosyd
- Miljøministeriet v. Naturstyrelsen
- Sundhedsstyrelsen v. Embedslægeinstitutionen Syddanmark
- Danmarks Naturfredningsforening
- Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Sønderborg
- Det økologiske Råd
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Dansk Ornitologisk Forening

- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling Sønderjylland

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen mærket "Landbrugsafdelingen" skal sendes til landbrug@sonderborg.dk eller til Sønderborg Kommune, Landbrugsafdelingen, Rådhusstrøget 10, 6400 Sønderborg. Kommunen videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der ligger til grund for sagens bedømmelse. Klagen skal være modtaget af Sønderborg Kommune inden klagefristens udløb onsdag den 18. december 2013 kl. 15.00.

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i Lov om godkendelse m.v. af husdyrbrug, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger. Godkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 84 - 87.

En eventuel klage skal indgives skriftligt og stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men sendes til Sønderborg Kommune, som umiddelbart efter klagefristens udløb sender klagen videre til Natur- og Miljøklagenævnet ledsaget af denne afgørelse og det materiale, som er indgået i sagens konklusion.

12 Konklusion

Sønderborg Kommune godkender hermed en husdyrproduktion på i alt 10.800 slagtesvin 30-108 kg svarende til 309,77 DE. Der ændres ikke på bygningsmassen idet udvidelsen sker i eksisterende byggeri.

Endvidere godkendes udbringning af husdyrgødning på 192,85 ha tilhørende bedriften. Godkendelsen omfatter alle arealer, der drives under bedriften, CVR-nr.: 21985694.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Miljøbeskyttelseslovens § 42.

13 Generelt

Meddelelse om miljøgodkendelse i henhold til Husdyrbruglovens § 12, stk. 2 for Majbøløkke 2, 6470 Sydals, annonceres på Sønderborg Kommunes hjemmeside den 20. november 2013.

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger, fra afgørelsen er offentligt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning er vedlagt. Klagefristen udløber 18. december 2013.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsens udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Godkendelsen omfatter udelukkende forholdet til miljølovgivningen. Andre godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (fx byggeloven, planloven, m.v.) skal søges separat.

Hvis virksomheden udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt på en måde, der medfører forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, skal dette godkendes af Sønderborg Kommune, før udvidelsen eller ændringen sker § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug).

Susanne Bigum Mortensen

Landbrugsafdelingen

Natur og Miljø

Sønderborg Kommune

14 Vilkår

14.1 GENERELT

1. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen udnyttes.
2. Husdyrbruget skal indrettes og arealerne drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne miljøgodkendelse, herunder ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse og senere afgørelser foreskriver andet.
3. Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt.
4. Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på virksomheden.

14.2 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Dokumentation for overholdelse af vilkår (5-16) skal noteres i en **driftsjournal**, der skal opbevares på bedriften i minimum 5 år og skal fremvises til tilsynsmyndigheden, såfremt der anmodes herom. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Dyreholdet

5. Følgende skal noteres for dyreholdet:
 - Dyreholdets størrelse de sidste 3 år
 - antal og vægt af indsatte grise
 - antal dyr bortskaffet til destruktion
 - antal og vægt af dyr sendt til slagting
 - antal solgte levende dyr.

Dokumentation kan være i form af E-kontrol eller kvitteringer fra indkøb, destruktionsanstalt, slagteri m.v.

Forbrug af ressourcer

6. Vandforbruget, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.
7. El-forbruget, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt, (f.eks. ved kvittering fra elselskabet).
8. Diesel- og fyringsolieforbrug skal registreres årligt.

Foder

9. Mængden af forbrugt husdyrfoder og opstået spild skal registreres årligt.
10. Blanderecepter eller indlægssedler fra indkøb af foder skal gemmes.

11. For at beregne foderkorrektion skal følgende registreres:
 - - antal slagtesvin
 - - foderforbrug
 - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FE/sv i foderblandingerne
12. N og P af dyr skal på baggrund af driftsjournalens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder. Dokumentationen skal være til rådighed for tilsynsmyndigheden ved ordinært tilsyn.
13. Resultatet af egenkontrollen skal indberettes til tilsynsmyndigheden mindst 1 gang årligt.
14. Hvis et vilkår ikke overholdes, skal dette straks indberettes til tilsynsmyndigheden.

Ventilation

15. Følgende skal noteres for ventilationen:
 - Hvornår der er foretaget kontrol og rengøring af ventilationsarrangementer.
 - Hvornår der er foretaget rengøring / desinfektion af staldafsnittene
 - Hvilke midler der er anvendt

Risiko for uheld

16. Uheld og ”nærved uheld” skal registreres, ligesom tiltag til at undgå lignende situationer skal noteres.

14.3 HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT

Husdyrholdet og staldanlæg

17. Husdyrbruget må drives med en maksimal årlig produktion på 10.800 slagtesvin (30-108 kg). Dyrene må fordeles i staldene med følgende gennemsnitlig maksimal belægning i staldene:

Staldafsnit	Dyregruppe	Vægt-/aldersgrænser	Antal årsdyr	Stipladser	DE
ST-156331	Slagtesvin	30-108	504	120	14,46
ST-156334	Slagtesvin	30-108	4576	1088	132,25
ST-156335	Slagtesvin	30-108	5720	1360	164,06

I alt	-	-	10800	2568	309,77
-------	---	---	-------	------	--------

Det er antallet af dyr i de enkelte grupper, som er bindende, idet antal DE kan variere med opdateringer af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

18. Den godkendte produktion skal foretages jævnt fordelt over året.
19. Hvis denne godkendelse ikke udnyttes fuldt ud, skal der til enhver tid kunne dokumenteres, at Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsgrænseniveau på godkendelsestidspunktet for den etablerede produktion er overholdt.

Ventilation/Rengøring

20. Alle ventilationsanlæg skal jævnligt efterses og rengøres minimum årligt – for staldafsnit med holddrift skal der rengøres efter hvert hold.
21. Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg.
22. Ændringer i ventilationsanlæg må kun ske efter forudgående accept fra Sønderborg Kommune

Fodring

23. P ab dyr pr. slagtesvin må maksimalt være = ((afgangsvægt – indgangsvægt) x FEsv pr. kg tilvækst x g fosfor pr FEsv/1000) – ((afgangsvægt – indgangsvægt) x 0,0055 kg P pr. kg tilvækst) = ((108 kg - 30 kg) x 2,77 FEsv pr. kg tilvækst x 4,7 g fosfor pr. FEsv/1000) – ((108 kg – 30 kg) x 0,0055 kg P pr. kg tilvækst) = 0,5865 kg P pr. slagtesvin
24. Dokumentation i forbindelse med overholdelse af ovenstående fodringsvilkår skal følge reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet.
25. Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
26. Foderet skal indeholde tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af for eksempel højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase.

Energi og vandforbrug

27. Drikkevandsanlægget skal kalibreres hvert år.

Spildevand herunder regnvand

28. Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, samt grisetransportvogne og marksprøjte skal foregå på støbt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder eller opsamlingsbeholder. Vaskepladsen skal til enhver tid være minimum to meter bredere og to meter længere end den største maskine, som vaskes på vaskepladsen. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning/restvand. Alternativt kan vask og rengøring af sprøjteudstyr indvendigt foregå på marken med medbragt rent vand f.eks. hvis sprøjten har rentvandstank. Rengøring i marken skal ske ved en jævn fordeling af vaskevandet over et større areal, så der ikke kan ske afstrømning eller punktnedsivning.
29. Der må ikke tages vand til påfyldning direkte fra boring eller overfladevand.

Affald

30. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
31. Spild af olie og kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsningsmateriale på virksomheden.
32. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
33. Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som dagrenovation.
34. Medicinrester (inklusive vaccinerester) skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende og skal opbevares i originalemballage. Brugte kanyler opbevares i kanylebokse. Medicinrester og brugte kanyler skal afleveres til apoteket. Tom medicinemballage kan bortskaffes som brændbart affald.
35. Spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag og stå på rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige og spild ikke ødelægger de andre beholdere. Beholderne skal være mærket med indhold. Under beholderne skal der være en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles.
36. Oplagspladsen skal tydeligt mærkes med information om hvilke typer affald, herunder kemikalieaffald, der opbevares og hvilke forholdsregler, der skal tages ved uheld, spild og brand
37. Nye olieprodukter og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere som er tydeligt mærkede med indhold. De skal placeres under tag og beskyttes mod vejrlig på en oplagsplads med impermeabel belægning uden afløb. Oplagspladsen skal være indrettet således, at spild af olie og kemikalier kan holdes inden for et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand og kloak.
38. Fast farligt affald som fx brugte olie- og brændstoffiltre skal opbevares indendørs i en beholder, der er resistent overfor olie og brændstof. Batterier, elsparepærer og spraydåser skal opbevares indendørs til de bortskaffes. Batterier opbevares i en syrefast beholder.
39. Ikke-genanvendeligt affald skal bortskaffes efter behov, dog minimum én gang om året.

Råvarer og hjælpestoffer

40. Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
41. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
42. Påfyldning af diesellole skal ske under konstant overvågning.

43. Fyldning af marksprøjte skal ske på befæstet areal, så eventuelt spild løber til opsamlingsbeholder/forbeholder. Fyldning skal ske under opsyn.
44. Såfremt der på bedriften anvendes flydende handelsgødning, skal det opbevares i tanke på fast plads med afløb til gyllebeholderen/i lade med fast bund.
45. Beholdere til flydende kunstgødning må ikke have aftapningsarmatur gennem beholderens bund eller sider.
46. Beholdere til flydende kunstgødning skal opstilles på et jævnt og varigt stabilt underlag.
47. Beholdere til flydende kunstgødning må ikke anbringes nærmere end 15 m fra vandløb/dræn og søer, 25 m fra ikke-almene vandforsyningsanlæg, 50 m fra almene vandforsyningsanlæg, 15 m fra offentlig vej og privat fællesvej og 2,5 m fra naboskel.

Driftsforstyrrelser eller uheld

48. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert 2. år
49. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette Tilsynsmyndigheden, Landbrugsgruppen, Sønderborg Kommune, tlf.: 8872 4085.
50. Uheld, herunder svigt af de forureningsbegrænsende foranstaltninger, der medfører forurening af omgivelserne, skal straks udbedres og anmeldes til tilsynsmyndigheden/-beredskabet.

14.4 GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING

Flydende husdyrgødning

51. Der skal altid være en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder på husdyrbruget
52. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
53. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.
54. Der skal foretages kontrol af tilgængelige rørsamlinger og rørføringer til gylletransport mindst hvert 10. år samtidig med beholderkontrollen. Kontrollen skal foretages af en autoriseret kloakmester.
55. Hvis en gyllebeholder tages ud af drift skal det anmeldes til kommunen. Gyllebeholderen skal tømmes og rengøres når den afmeldes beholderkontrol.

14.5 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Transport

56. Efter udbringning af gylle på mark skal det sikres, at slæbeslanger m.v. er tørt, så der ikke spildes gylle på veje.
57. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.
58. Gylleflytninger med lastbil fra ejendommens gyllebeholder til andre gyllebeholdere skal ske i løbet af et døgn.
59. Udbringning af gylle gennem byen skal ske på hverdage mellem 6-22.
60. Der skal sendes SMS til naboer der ønsker det, forud for gyllekørsel.

Støj fra anlægget og maskiner

61. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer) Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-07 (1/2 time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)*	55 db (A)

Miljømyndigheden kan forlange, at husdyrbruget skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993. Dokumentationen skal tilsendes miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfrist herfor aftales med miljømyndigheden.

Dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som "Miljømåling - ekstern støj". Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor husdyrbrugets grund, under de mest støjbelastende driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden. Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A). Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves en årlig støjmåling. Udgifterne til dokumentation skal betales af husdyrbruget.

62. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdier mærket med * forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Fluer og skadedyr

63. Der skal overalt på ejendommen føres en effektiv fluebekæmpelse samt forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

64. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v., så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
65. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Støv fra anlæg og maskiner

66. Stalde, anlæg og udenomsarealer m.v. skal vedligeholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støv- og lugtgener i området uden for ejendommens grund.

Lys

67. Belysning i stalde skal være slukket mellem kl. 23 og kl. 06, med mindre menneskelig aktivitet er påkrævet i stalden.
68. Belysning omkring driftsbygningerne skal være forsynet med bevægelsessensor, så der kun er lys i forbindelse med aktiviteter.

Lugt

69. udbringning af husdyrgødning og omrøring må ikke ske i weekender og på søn- og helligdage.
70. giver udvidelsen grund til klager over lugt, skal ansøger efter kommunens vurdering og ifølge proportionalitetsprincippet etablere lugtbegrænsende tiltag.

14.6 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

Udbringningsarealer

71. Den del af godkendelsen der vedrører arealerne, skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af arealdriften.
72. Der må ikke udbringes slam eller anden organisk gødning på arealerne.
73. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 194,01 ha udspretningsareal, som fremgår af bilag 5. Undtaget er mark 101-0.
74. Der må udbringes husdyrgødning fra højst 396,17 DE på bedriften beregnet ud fra DE fra 10.800 slagtesvin 30-108 kg samt opfyldning med 86,4 DE fra ejers andre bedrifter.
75. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til åer, bække, grøfter eller søer.
76. Afgrænsningsareal 101-0 må ikke tilføres gødning udover det der afsættes ved afgræsning

Regulering af kvælstofudvaskning

77. Der skal reduceres i kvælstofkvoten med 0,2 % alternativt kan der etableres efterafgrøder på 2 % af udbringningsarealets efterafgrødegrundlag ud over Naturerhvervsstyrelsens krav (de lovpligtige).

HUSDYRBRUGETS OPHØR

78. Ophør eller permanent neddrøsling til under 210 DE slagtesvin (IPPC grænsen) af husdyrbruget skal meddeles til Sønderborg Kommune.
79. Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages:
 - foretages en oprydning i og omkring staldanlæg
 - tømning og rengøring af fortank med rørsystemer, gyllekanaler/-kummer m.v. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.
 - Tømning af alle olietanke
 - Bortskaffelse af restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. i henhold til Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

Ved ophør eller permanent neddrøsling til under 210 DE, skal driftsherren komme med et oplæg til undersøgelse iht. Jordforureningslovens § 38 k.

15 Lovgrundlag

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Herunder er nævnt en række af de gældende vejledninger og lovgrundlag:

IE- direktivet (Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions)

Lov nr. 1572 af 20/12/06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lovbekendtgørelse Nr. 1172 af 4. oktober 2013 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lov nr. 879 af 26/06/2010 om miljøbeskyttelse

Lov nr. 933 af 24/09/2009 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 648 af 18/06/2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Historisk)

Bekendtgørelse nr. 294 af 31/03/2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Gældende)

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12/2006 om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1517 af 14/12/2006 om miljøregulering af visse aktiviteter

Bekendtgørelse nr. 1415 af 12/12/2011 om affald (Affaldsbekendtgørelsen)

Bekendtgørelse nr. 1321 af 21/12/2011 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen)

Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier i Sønderborg Kommune
Kommuneplan for Sønderborg Kommune 2009-2021